

Sokigi

Ebeq sáhnsahwe ahtebé ehwehne.

Sónine naruoga we Pátímósi marákórápéq saiqnariotaq wenawanka tagówana Sísaga áhnte naneqmarí sokigi awuwana tagówe. Mi tanáhráqmé Sísansabé aiq pútare ató kene naruoga se anotahtaq síwíoqnowe. Sóniga sehiranú ehweh áwahewé Sísá Karáhé anotah Wahnáh áninéna moke wene naruoreq owainawanseq saiqnariankehe. Wega mi arámbéhrí parabarúéhrena moke Sísansabé aiq pútare atera wene sánsá íre susa peh ambubu atíéhra kewe Manikánka síwíq pankerena wereq ahriahri mía míaiqeheéna kaweraritankéhe.

Sísá Karáhéga Sóni sokigi awu ehwehne.

¹ Naho kopípéq ko ehwéh Sísá Karáhéga amahnága ábóraq maréhre. Téhwe Manikánka mah ehwéh Sísá teawena wene arambehrio ke sokigi arinkeheéna mókake ábóraragína naneq teawátáire.

Íné Sóni Sísane arambehriu aní múge. Sísá Karáhéga wene íopeqté aní eqmaréhrena mah ehwéh sokigi anírana sehiranuge.

² Íné Sóniga Manikáne ehwehnikakáq Sísá Karáhéga sokigi aní éhwéhnkákákq moke sehiranue teiníe.

³ Manikánka wene ehweh iwíáh aintéhrena sehiranuge. Mah ehwéh mó kegá irageheéna

sáhnshawe terí ánínsábé Manikánka, Kawerone atéhrona iwíáh iwíáhíre. Mah ehwéh irera sehgiro kereqsabé Manikánka, Kawerowe arítéhrona iwíáh iwíáhíre. Mah ehwéh aiq pútaragína tanáhráq áhnbórání puara iwíáh iwíáhíre.

Sóniga abapete téhtaré Sísa tagaríáh kéhíná suwahpeq siu pahsí sehiranú ehwehne.

⁴ Ite Esia marákórápéqté ké abapete téhtaré Sísa tagaríáh ké iteruwahpeq iteruwahperue míáhwe. Itega irageheéna íné Sóniga mah pahsí sehiranue íúge.

Manikámé naho mía míaú anínéna amahnága moq ména mókakeakáq peh mía míaina tuinawire. Wega wahnah wahnahnítaq íópeqté ké abapete téhranítegá wene auranabiahtapeq mía míaowe. Sereq Sísa Karáhéreq Maniká Iteriboreqka itensabé sirutaboi aitera séhréh aitera itene iru ukiq ítáhwe.

⁵ Sísa Karáhé marakóipeq míotaq Wenabone sánsá sokigi aiena Wenabone ehweh pahsuowe. Manikánka Sísa ebeq iriwe oganúq atowana Sísa moke mah marákóipéqté wáhnáhmáí kiotaikéna wahnahnarítéhre.

Wega itensabé arutaboiraitena itene ahbabáqka ite saiqnariaraitaq wene korahq tunka ite kawerairáire.

⁶ Maniká anotah Wahnáh anínéna Sísa Abowá míéhre. Wene animáí méq wene ehweh mibeq mahbeq aritona ke míageheéna Sísa ite kawerairáire. Sísa Karáhéwé anotah anínéna págege sansá mira aruqarurinsabé ahriahri iwíáh iwíáh atone. Ai q mire.

⁷ Tagaríáhro. Wega íópeqté piribirioyahnkakaq tuinawire. Tuinaraq ómi mah kehiná kéhínánká we tagagehe. We sehsabíó kega moq tagagehe. Mah kehiná kéhínánká we tagéra áhreéra ibisaneherawoe. Teiúnserah ábóraraginawire. Aiq mire.

⁸ Maniká, moke miraorahi anínká mahraréna, Íné ebeqte aní ména íné moq anehete aní múge ire. Webataq Maniká míre. We naho mía míaú anínéna amahnága moq ména mókakeakákq peh mía míaina tuinawire.

Sóniga Sísa Karáhé tagó ehwehne.

⁹ Íné Sóni iteruwah uge. Sípane sánsá sehgiunayabé mó kegá itereq ínéreq íwíoqnahwe. Sísa itene Wahnahne arambehri kawerue miraéq áwénunúne. Mókake wega wahnah wahnahnirabeq moráráq mía míaoneheqmúne. Manikáne ehwehnikakákq Sísa Karáhéga sokigi aní éhwéhnkákákq teri terinuraunsabé sega íné kaqme wáhnaupéqté kéné marakórapeq, Pátámósa marakórapéq móintárówe.*

¹⁰ Manikáne wéhékáhtáq Wenawanka iwíáh aintehrana néniwanka tagehrana inehepeqte anotah ehwéh íróge. Író éhwéhmé pembíáhnka tahnsa éhwéhne.

¹¹ Mi ehwéhnká mahraréna, Arenawanka tageh naneqsabé púkuipéq sehiranue abapete téhtaré kéhíná suwahpeq Sísa tagaríáh ké momiwíuríáhrabeq nário. Épésa

* **1:9:** Pátámósa marakówé pehgáriq marakóéna sóreq waní ákáhpi kéhre. Aroma kegá iwíáhéra, Mi marakówé peh karábúsi kené matabue uwe.

suwahpeq, Símena suwahpeq, Pégámúma suwahpeq, Táiyátáira suwahpeq, Sáhrisi suwahpeq, Pírárépía suwahpeq, Áráórísía suwahpeq, miraue mi kehiná suwahpeq Sísá tagaríáh ké momiwíuríáhrabeq nário ire.

¹² Nário irana íné tení ání taganieéna pabeqme tagéna abapete téhtaré kaweq aráhmú, kóraraté miraia aráhmú tagoge.

¹³ Áráhmuwarí kéhrabeq ákáhpi wehukení úkú ani iriwe ména íre wahto korósí sukiwe míéhre, Kaweq aretí, kóraraté miraia aretí wene ákáhnababí kéhrana tagoge.

¹⁴ Wene ayahqnonkakaq ayahrankakáq anotah tabérábééna sipisípiqne áyó tahnsanéna piribirioyah tahnsane. Wene aurame anotah irárehnserahne.

¹⁵ Wene aigárámé káhpahga aurehtehrinsersahne. Wene ehwehme anotah wanínká ahkuaq ahkuarinserahne.

¹⁶ Wene ayah púpeq abapete téhtaré wéhyóq táhtotíéhre. Éberiopéq éberiopérue áwéhria póká wene áwéhipeq kéhrana auranabiah pópoqnahga anotah tehreéna wéhékáhnabubu anotah patáhgá téhrehnserahnire.

¹⁷ Téhreh serahnirana íné Sóniga we tagéna wene aigarápí inahnsubena pusa ání tahnsa míóge. Pusa ání tahnsa míógana wene púpeqte áyáhtaté íné táhtorena ínénsabe, Íre áhreúno. Íné ebeqte aní múge. Íné anehete ání múge.

¹⁸ Ínéwé oga mía míau aní múge. Íné pukéna amahnága oga mía míaugah tagáhne. Mókakeakáq

oga mía míainauge. Púkérapeqté kíákákq irapeqté kíákákq matióge.

¹⁹ Amahnága tagáhna naneqme mókake anehe tanahráq sína naneq moke sehiranúno.

²⁰ Niyah púpeq abapete téhtaré wéhyóq matiógah tagáhne. Abapete téhtaré kóraraté miraia áráhmú tagáhne. Minawarimé áwahe teawiníe. Abapete téhtaré áráhmúe ume abapete téhtaré kéhíná suwahpeqte Sísa tagariáh keyábé iraruge. Abapete téhtaré wéhyóre ume íópeqté kégá abapete téhtaré kéhíná suwahpeqte Sísa tagariáh kéráq auráq matiáhwe ire.

2

Épésa suwahpeqte Sísa tagariáh ké teriu ehwéhne.

¹ Iné ehweh tení ánínká mó mahraréna, Íópeqté ánínká Épésa suwahpeqte Sísa tagariáh kéráq auráq matiéhre. Mi anínsábé mah ehwéh sehiranue teawo.*

Niyah púpeq abapete téhtaré wéhyóq matawéna kaweq aráhmú, kóraraté miraia áráhmú kéhtáq no-gena mah ehwéh teawiníboq iro.

² Arega miraona sansá aiq tagaríóge. Are abobiah taebewe arambehrióna sansá aiq tagaríóge. Arega néne sánsá íre susa peh kawerue sehgió-nana tagaríóge. Arega ahababáq keyabé íre awah-behme aiq tagaríóge. Péhepehenéra, Manikánka íte aiq eqmaq íúwéhnsábé itene ehweh íráhro uro keyabé sene ehweh áhwárawe tagé sene péhe sánsá pahsuhne.

* **2:1:** Sísaga Sóninsabé, Néne ehweh íópeqté ké terio éna íre mi kené sánsá peh mibeqté síósipeqté kéné sánsánsábé iwíáhéna pahsuowe.

3 Néne arambehri miraónayabé mó kegá áwíoqnarowah arega anetaníbo íre iwíáhia peh néne sánsá ambubu atawé kawerue sehgionana tagaríoge.

4 Peh morá íre tábúsoq marahna naneq teaw-iníe. Arega ínénsabe téh aiq pútare aintárónaraq anotahtaq arutaboiraíntaróne. Amahnága túbáh ague írakaunóne.

5 Arega ínénsabe téh anotahtaq arutaboiraíntarónayabé iwíáhue tagáhno. Amahnága arega peh ákáhtaq arutaboiraíntah-nayabé íre kaweróne. Minayabe iwíáhue tagé téh miraurónanserah mónkakákq miraúno. Arega mó iwíáh íre inaraq areba kure areba kéh áráhmú sabiwianaugé.

6 Mó kawéq sánsá matiahne. Níkóra kéréh kéné sánsá sehgió kegá ahbabáq miraonsabé awahriehrana íné moq mi sansánsábé nuwahriehre.†

7 Íre parosa áhréákákq ánino, Manikáne Awanka Sísa tagaríáh ké teí éhwéhmé kawerue iro. Ahbabáq kiotaikina anínsábé, Íné Manikáne kaweq matábúrápéqté áwánká ara oga mía míaorahi será náhno ataníe íre.

Síména suwahpeqte Sísa tagaríáh ké teriu ehwéhne.

8 Íné ehweh tení áninká mó mahraréna, Íópeqté áninká Síména suwahpeqte Sísa tagaríáh kéréq auráq matiéhre. Mi anínsábé mah ehwéh sehiranue teawo.

† 2:6: Níkóra kéro kegá síwáhnoréra, Péhepehe manikánsábé iwíáh íwíáhoró aritera, Mó kené weh ahre abarioro éra síwáhnoruwe.

Íné ebeqte aní múge. Íné anehete aní múge. Íné pukéna iriwe oga úkurau aní múge. Mah ehwéh teawiníboq iro.

⁹ Íre kaweq sunúq surainsabé arene arupipeq umehirana tagoge. Are tabonah aní míahnana tagoge. Móneakáq ménsámehnsánkakaq íre kéhre ényabé peh morá ínéga náwú náneqmarí áhnte matiahne.

Péhenéra, Asiu anímáí múne irare kegá are éhruruowana íróge. Se íre Asiu kahnáhnéra peh owainawa kahnáh míáhwe.

¹⁰ Sega are áwíoqnehrataqmé íre áhreúno. Owainawanka mirainaga mó kegá ite táhmaro karábúsiipéq itagéhe. Mi tanáhráq wega áhwárawe tagáhnana nayáhnkú wéhékáh íre kaweq sunúq kanawire. Are pukina tanáhráqkákáq néne sánsá íre susa peh kawerue sehgínaraq oga mía mía apéq awiníe.

¹¹ Íre parosa áhréákáq ánino, Manikáne Awanka Sísa tagariáh ké teí éhwéhmé kawerue iro. Ahbabáq kiotaikina anímé anehe puké tanáhráq iraipéq íre kaqauwankéhe. Írakaumo ire.

Pégámúma suwahpeqte Sísa tagariáh ké teriu ehwéhne.

¹² Íné ehweh tení ánínká mó mahraréna, Íópeqté ánínká Pégámúma suwahpeqte Sísa tagariáh kéréq auráq matíéhre. Mi anínsábé mah ehwéh sehiranue teawo.

Éberiopeq éberiopeúe áwéhria poká néne níwéhipeq kéhre. Mah ehwéh teiníboq írátíáhro.

¹³ Owainawanka arenawahpeq wahnah wahnahnime aiq tagoge. Néníwíqsabe íre

ayehitegurégúia peh néne ehweh teri terinurone. Arenawahpeqte mátábúwé aiq tagaríóge. Owainawanka arene mátaburapeq mía míairara ínénsabe suwahrieh kegá néne ehweh pahsutai aní Ántípa subiq sutotaq arega néne sánsá íre susa peh kawerue sehgionana tagoge.

¹⁴ Arega íre tábúsoq marahna sansá teawiníe. Are míahnarabeqte mó táhmaro kegá Pérámáne sansá sehgiówe. Ísara kegá ahbabárigheéna Pérámaga naho Péráki péhe sánsá sokigi awuwe. Sokigi awuwana Pérákiga Ísara ke ahbabáq sansa sokigi ariuwara sega péhepehe maníkánsábé titirue náwú tahutáhúq néra mó kené weh ahre pehipi abariowe.

¹⁵ Are míahnarabeqte mó táhmaro kegá Níkóra kэрáh kéné sánsá ahbabáq sansa sehgiówe.

¹⁶ Mi ahbabáq sánsá sue peh kaweq sansánúno. Íre mirainaraqmé mótaq areba kure níwéhipeqté pókáráté mi ahbabáq ké apiwe kamah ariníe.

¹⁷ Íre parosa áhréákáq ánino, Manikáne Awanka Sísa tagaríáh ké teí éhwéhmé kawerue iro. Ahbabáq kiotaikina anímé íópeqté tópáh, kopésúó tópáh náwiníe. Ínéga o awíq taberábe ebáhtáq sehiranarena náwiníe. Wehukega mi awíq íre ahtabawana peh morá matíéh ánínká ahtebankehe ire.

Táiyátáira suwahpeqte Sísa tagaríáh ké teriu ehwéhne.

¹⁸ Íné ehweh tení ánínká mó mahraréna, Íópeqté ánínká Táiyátáira suwahpeqte Sísa tagaríáh kэрáq auráq matíéhre. Mi anínsábé mah ehwéh sehiranue teawo.

Íné Manikáne ahninkáwáéna néne niurame ira tahnsáne. Néne nigáramé káhpahga aurehtehrin-serahne. Mah ehwéh teiníboq írátíahno.

19 Arene sánsá moke tagaríóge. Arega ínénsabe aiq pútare ainte mó keyábé arutaboiré séhréh aritahne. Arega néne sánsá íre susa peh kawerue sehigionana tagaríóge. Arega anehepeqte árámbehriónaga arene ebeqte arámbehri kiotaikirana tagoge.

20 Peh morá íre tábúsoq marahna naneg teawiníe. Mó ahre íní wenáwíq Sésébérie. Wega areba ména néne arambehri ke péhe éhwéh síwáhnorire. Wega péhenéna, Íné Manikáne ehweh iraru íní múge éna Manikáne arambehrio keyábé síwáhnoréna, Itega mó kené weh ahre phipi abarioro. Péhepehe maníkánsábé titirue nárie tahutáhúq nahro síwáhnorire. Mi pehe sánsá síwáhnoriraq arega íre ahqáho atahne.

21 Wene ahabábq sansa suankeheéna peh áwé tagogana wega mi ahabábq sánsá sueyabe íre awahbehre.

22 Minayabe mi inínseq we abario kereqsabé, Awahreoro aritena anotahtaqa kamah ariníe. Sene ahabábq sansa íre susa peh mirairataq kamah ariníe.

23 Mi íní kéréh ánímáí subiq suaníe. Subiq suahnaq ite Sísa tagaríáh kégá tagéq Manikánka wehukene sirupipeq sene iwíáhipeq aiq tagaríéhre ahtebagehe. Itega miraira sansá tagéna morání moránínue saime náiníe.

24 Ite Táiyátáira suwahpeqte Sísa tagaríáh ké táhmaro itega mi ahabábq íníné sánsá íre sehgiówe. Mó kegá mi ahabábq sánsánsábé iraréra,

Owainawane kopésúéh éhwéh íráhro ewaq itega ahqáho aritahwe. Itensabé mó págege ehwéh íre aitaníe.

²⁵ Peh morá itega írátíáh sánsá íné túóna tanáhráqkákáq kawerue sehgióro.

²⁶ Ahbabáq kiotaikéna néne sánsá anehe tanáhráqkákáq kawerue sehgina anínsábé, Mah kehiná kéhíná wahnahnarito ataníe.

²⁷ Nániboga ínénsabe, Wahnah arito aintéhnserah wensabé moq, Wahnah arito ataníe. Wehukenínká anotah sahtáté kunuba subiqme piterúéhnserah ahbabáq keraq wahnahnarítankéhe.

²⁸ Wahnahnarítéh ání anotah wehyóq tuembíná náwiníe.

²⁹ Íre parosa áhréákáq ánino, Manikáne Awanka Sísa tagaríáh ké teí éhwéhmé kawerue iro ire.

3

Sáhrísi suwahpeqte Sísa tagaríáh ké teriu ehwéhne.

¹ Íné ehweh tení ánínká mó mahraréna, Íópeqté ánínká Sáhrísi suwahpeqte Sísa tagaríáh kéréq auráq matíéhre. Mi anínsábé mah ehwéh sehiranue teawo.

Abapete téhtaré íópeqté kégá ínéba mía míaowana abapete téhtaré wéhyóq táhtotawéna mah ehwéh teawiníboq iro. Arene sánsámé moke tagaríóge. Mó kégá are tagéra, Kaweq ogamé sansanóna aní móne atáhwana ínégá mó iwíáhéna, Are pusa aní miahne uge.

² Minayabe irigue arega moke matiahna sansá, íre soraq suahna sansá ambubu atawé tábúsoqme

sehgio. Arene sánsá aiq tagaríóge. Moke arene sánsánsábé Manikánka, Íre tábúsoq marahne íwíáhíre.

³ Arega írátóna ehwéhnikákákq ahtebarona ehwéhnikákákq mónkakákq iwíáhíue tagé kawerue sehgio. Ahbabáq sansa sue kaweq sansánúno. Arega íre mirainaraq areba séna kamah awinauge. Aebó ánínká iwíáhíue sinserah are íre tagariahna tanáhráq areba sinauge.

⁴ Ite Sáhrísi suwahpeqte Sísa tagaríáh ké ite mó táhmaro íre ahbabária peh kaweqtaq míáh púaq taberábe korósí aneranerarueq ínereq moráráq nogigéhe.

⁵ Ahbabáq kiotaiki aní taberábe korósí sukiwe míahno atena oga mérapeq awaq míéhra ke síwíq kéhrabeq wenáwíq íre sorahrúaníe. Írakaumo. Peh Nániboreq íópeqté kéreqpa wenáwíq pahsuaníe.

⁶ Íre parosa áhréákákq ánino, Manikáne Awanka Sísa tagaríáh ké teí éhwéhmé kawerue iro ire.

Pírárépía suwahpeqte Sísa tagaríáh ké teríu ehwéhne.

⁷ Íné ehweh tení ánínká mó mahraréna, Íópeqté ánínká Pírárépía suwahpeqte Sísa tagaríáh kéréq auráq matíéhre. Mi anínsábé mah ehwéh sehíranue teawo.

Íné kaweqtaq mía míau anínéna aiq pútaq sansá áwahe aní múge. Tébitiga naho wahnahnúnserah ínega págegeue wahnah wahnahnuge. Ínéga síú ónsá mó kegá íre paiqmarahráhowe. Ínéga paiqmaró ónsá mó kegá íre sioráhowe. Mah ehwéh teawiníboq írátíahno.

⁸ Arene sánsá moke tagarióge. Are peh ákáhtaq págege aní miahnana tagarióge. Arega neniwíq ane-hepeq íre susa peh néne sánsá kawerue sehgi-nana tagarióge. Minayabe arene auranabiahtapeqté ónsá siatógara mó kegá íre paiqmarahráhowe.

⁹ Owainawansabé iwíáh iwíáh ataneheéra momiwío kegá péhepehenéra, Ite Asiu ke úne ewe. Ínéga miraoro unka mi kegá areba séra arene aigárátáq káuqmunue arensabé iwíáh iwíáhéra ínéga arensabé nirutaboirume ahtebagehe.

¹⁰ Mah kehiná kéhíná áhwárawe taganieéna íre kaweq sunúq mah marákó marákó sinawire. Arega néne ehweh peh kawerue sehgi-na puana are auráq matíáhnaga mi sunúqká are íre áwíoqnankehe.

¹¹ Ínéga apubúue sinauge. Arega arambehri-uronayabé merona apéq mó kegá meyéhboq ambubu atawé arega ahtebáhna sansá kawerue seh-gio.

¹² Ínéga ahababáq kiotaikina anínsabé Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhtápéqté náhwíáhnansánsé tahnsa miahno ataníe. Wega mi nahupéqté ahriahri íre tueyokinkehe. Írakaumo. Maniká Nánibone mátabu o Sarúsarama suwahpeq íópeqté tuinawire. Mahna teawú mátábú áwíqkakaq Maniká Nánibo wenáwíqkakaq néne o niwíqkákáq ahababáq sansa kiotaikina aniné anonkataq sehيرانارانíe.

¹³ Íre parosa áhréákáq ánino, Manikáne Awanka Sísá tagariáh ké teí éhwéhmé kawerue iro ire.

Áráórísía suwahpeqte Sísá tagariáh ké teriu

ehwéhne.

¹⁴ Íné ehweh tení ánínká mó mahraréna, Íópeqté ánínká Áráórísía suwahpeqte Sísa tagariáh kéréq auráq matíéhre. Mi anínsábé mah ehwéh sehiranué teawo.

Ínéwé aiq pútaq ehwéh áhwáro anínéna Manikáne ehweh tábúsoqme teri terinu anínéna peh aiq pútaru aní múge. Ínéwé moke Manikánka miraro naneqmarí áhwáro aní múge. Mah ehwéh teawiníboq iro.

¹⁵ Arene sánsá moke tagarióge. Arewe íre tuituiragire. Are íre osoréhre. Írakaumo. Are peh ákáhtaq osoréhnsábé íre nuwahbehre.

¹⁶ Arewe peh ákáhtaq osoréh púana wehukenínká wene áwéhipeqté kahqmuri topáh kisúéhnserah are níwéhipeqté kisuanauge.

¹⁷ Arega mahraré, Íné áhnte moné matawéna áhnte mensáméhnsá kéhre ene. Mó naneqsabé íre tabonahuge ene. Írakaumo. Arewe íre kaweqtaq míahne. Ahtebah kegá are tagéra, Múguwahgu aníne iwíáhowe. Are tabonah aura pira aní mé pehrákora aní míahne.

¹⁸ Minayabe teawiníboq iro. Are íre tabonah aní míankehboq áhnte kaweq naneq, kóra moné ínéba sebaiqmaro. Are pehrákora aní míahnana mó kegá tagehranka ayehitéhnehoé taberábe korósí úbíq miankéhboq sebaiqmaro. Arene auranka kawerue tagankehboq máráhsíni sebaiqme aurapi abaqmaro.

¹⁹ Ínéga nirutaboiru kegá ahbabárotaq sensabé ehweh aritena kamah ariúge. Miraunsabé arene ahbabáq apubúue sue néne kaweq sansá sehgio.

20 Tagariahno. Ínéga onsaraq iriwe ména pakobakoéna áhrabuge. Néne ehweh íréh ánínká onsa siintahnana kibekue weba míanie. Wereq kiwéta táhutahuroyehe.

21 Ínéga kiotaikéna Nániboga wahnah wahnah-nirabeq wereq tútuue míóge. Ahbabáq sansa kiotaikína anínsábé, Máho teawiníe. Ínéga wahnah wahnahnurabeq tútuue míónserah arega moq inéreq mahtaq wahnah wahnahnurabeq tútuue miahno ataníe.

22 Íre parosa áhréákáq ánino, Manikáne Awanka Sísá tagariáh ké teí éhwéhmé kawerue iro ire.

4

Sega íópeq Manikánsabe iwíáh íwíáh atáh éhwéhne.

1 Anehe íné Sóniga mó tagogana íópeqté ónsá sírana tagoge. Írátáu ehweh pembíáh tahnsa éhwéhnká mó mahraréna, Anehe sína naneqsabé sokigi awiníboq íópeq kio ire.

2 Íópeq kio irana Manikáne Awanka págege aintéhana néniwanka tagéna wahnah wahnah-nirabeqte síáhráq tútuue míéh aní tagoge.

3 Apahtáro ébáh síwíq sásípa, kóniríani, émera kéhre. Kóniríani ebáhmé tautáúq ebáhne. Émera ebáhmé sehenáh ebáhne. Patahga sásípa ebáhtáq patahirana téhrehnserah mitaq tútuue míéh aní wenaneq téhrehre. Tautáúq ebáh, kóniríani ebáhnká tautáúrinserah mi aní wenaneq tautáúrire. Wahnah wahnahnirabeqte síáhráq ora pewe abuge-qnáh atawéna sehenáh ebáh, émera ebáhnká tahn-sanue téhrehre.

4 Wahnah wahnahnirabeqte síáhráq mó síáhwári abugeqnáh atiehrara 24 abóáwáh wéhgá mitaq tútuue míáhwe. Se taberábe korósí úbíqme méra kaweq ayáhúq, kóraraté miraia áyáhúq sukiwe míáhwe.

5 Wahnah wahnahnirabeqte síáhráqté sokaeqsuena ehwehnéna puruburuire. Mi síáh abiahtapeq abapete téhtaré kánéqká téhrehre. Mi kanéqmárimé Manikáne Awane.

6 Mi síáh abiahtapeq anotah kawéhú tahnsa náneq, timano tahnsá náneq kéhre.

Itaréitaré oga míáh ká wahnah wahnahnirabeq abugeqnáh atawéna siuranabiahtapeqkakákáq sinehepeqkakákáq áhnte aurá kéhre.

7 Ebeq oga míéh ká úrinsi iá tahnsa káne. Anehe oga míéh kámé awehq kaho tahnsane. Mó anehe oga míéh kámé wehukeniné auranabiah masa káne. Mó sinehe oga míéh kámé kúpapaqka puahmbuahninserah tahnsá káne.

8 Mi itaréítaré oga míáh kámári mó ka mó kanue abapete morá óé kéna moke sinonkataq áhnte aurá kéhre. Sene oe awenahpeq moq áhnte aurá kéhre. Sega wéhékáhnkakaq inokáhpeqkakákáq ahriahri mahraréra,

Maniká itene Wahnahnka moke miraorahire.

We peh kaweqtaq mía míai aníne.

We peh kaweqtaq mía míai aníne.

We peh kaweqtaq mía míai aníne.

We naho mía míaú anínéna

amahnága moq ména

mókakeakákáq peh mía míaina tuinawire ewe.

9 Wahnah wahnahnirabeqte síáhráq tútuue míéh ánínká ahriahri mía míaire. Mina oga míáh

kámárínká wenáwíq pankerera wensabé, Kaweróne atera iwíáh iwíáh atáhwe.

¹⁰ Segá iwíáh iwíáh atáhtáq 24 abóáwáh wéhgá wahnah wahnahnirabeqte síáhráq tútuue míéh áníbá sewe. Segá ahriahri mía míai áníné auran-
abiahtapeq séra sene kaweq ayáhúq mitaq marera káuqmunue, Arebataq anotah aní móne éra wensabé iwíáh iwíáh atáhwe.

¹¹ Iwíáh iwíáh atera igonkónue mahraréra,

Arewe Maniká itene Wahnah mone.

Are anotah kawéq aní móne.

Arensabé iwíáh iwíáh ateq arenáwíq pankerone.

Anotah Wahnáh aní móne.

Arega moke miraorahóne.

Arega moke kéh náneq miraróne.

Are awahbeh sansámé mirarónana

amahnágaákáq kagaire.

Minayabe arensabé iwíáh iwíáh atone éra
igonkónowe.

5

Wehukega íre pugerahráhi pukú éhwéhne.

¹ Íné Sóniga tagogana wahnah wahnahnirabeqte síáhráq tútuue míéh áníné ayah púpeq sehirankakaq pukú táhtotíéhrona tagoge. Mi pukú abapete téhtaré únkúméhraté táhpatainsabé pehipi íre pugerahráhire.

² Pehipi íre pugerahráhinsabé íópeqté págege anínká anotah ehwéhne mahraréna, Peh kaweqtaq mía míai anínká mi unkúméh kéhsuena mi pukú pugerahráhire. Ahriahri kaweqtaq mía míai anímé insega pugerahráhiro ue kasenire.

³ Insega pugerahráhiro irana íópeqkákáq mah marákó márakóípeqkákáq pusa ké míáhrabeqkákáq púku pugeqme tagahrahi aní írakaunire.

⁴ Mi pukú pugeqme tagahrahi aní írakauninsabé ínégá áhnte ibisoge.

⁵ Áhnte ibisogana peh morá áboáwáh wéhgá ínénsabe, Íre ibisáhno. Tagáhno. Súra kahnáh aní míéhre.* We úrinsi iá tahnsa aní míéhre. We Tébitine anahwa ména kiotaiki aní púana mi abápété téhtaré únkúméh awehraq kéhsuahráhéna mi pukúípeq tagahrahire ire.

Sóniga Sipisípiq Áráhq tagó ehwehne.

⁶ Ínéga tagome subiq suto Sipisípiq Áráhq míéhmana tagoge. Wahnah wahnahnirabeq oga míáh kámárí míáhrabeq ákáhpi iriwe míéhmana aboawah wehgá abugeqnaáh atíáhwana tagoge. Sipisípiq Áráhqne ayahqnopeq abapete téhtaré pówéh kéna abapete téhtaré áúra kéhre. Mi aurámárimé Manikáne íópeqté ké wóe. Wegá mi ke mah marákó márakóípeq eqmaq suowe.

⁷ Mi Sipisípiq Áráhqka kure wahnah wahnahnirabeqte síáhráq tútuue míéh áníné ayah púpeqte púkú meyhre.

⁸ Wegá meyhéhtáq itaréitaré oga míáh kámárinseq 24 abóáwáh wéhreqka Sipisípiq Áráhqne auranabi-ahtapeq arehunseraráq méra káuqmunowe. Segá moke morá moránue kítah tahnsá náneqkákáq kóraraté miraia párétáhákáq matawéra káuqmunue igonkónowe. Kaweq kunkúni naneq párétahípeq kéhre. Minawé Sísa tagaríáh kégá púrero ehwéhne.

* **5:5:** Sísa kahnáhmé Súra kahnáh móe.

9 Káuqmunue igonkóno kegá o igónkónéra mahraréra,

Arega miraónaga mi pukú mewe kéhsuahráhone.

Are subiq sutotaq Manikáne animári míagehé

arene korahqtaté wehuke insahwé aritahne.

Arega íre peh morá kéhíná insahwé aritahne.

Mó kehiná suwahpeqte kéákáq

mó ehwéhnkákáq kéákáq

mó kuasa mó kuasa kéákáq

mah marákó márakóípeqté kéákáq insahwé aritahne.

10 Arega insahwé aritahna kegá

Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh ké úkéra

wahnahnéra mókake mah marákó márakóípeq

wahnahnaritagéhe éra igonkónowana

írátíoge.

Sipísípiq Áráhqsabe iwíáh íwíáh ate ehwéhne.

11 Íné Sóniga mó tagogara áhnte peh íregáritaq íopeqté kegá igonkónowana íróge. Peh áhnte

tahuséní kegá igonkónéra míáhwe. Wahnah

wahnahnirabeq itaréitaré oga míáh ká iriwe

míáhrabeq 24 abóáwáh wéh míáhrabeq íopeqté kegá

abugeqnáh atawéra iriwe méra igonkónowe.

12 Segá anotahtaq igonkónéra mahraréra,

Subiq suto Sípísípiq Áráhqmé anotah aníne.

Minayabe wega págegeue wahnahnéna

áhnte kawéq náneq matawéna

ahtebia ánínéna moke miraorahire.

Moke miraorahi puaq wenáwíq pankereq,

Kaweróne ateq iwíáh íwíáh atone ewana íróge.

13 Manikánka moke miraro naneqmarínká

igonkónowana íróge. Íopeqmé mah marákó

márakóipéqmé pusa ké miáhrabeqme sóreq
 wanípépéqmé moke mibeqté náneqmarínká
 igonkónowana íróge. Igonkónéra mahraréra,
 Wahnah wahnahnirabeqte síáhráq tútuue miéh
 ánínseq

Sipisípiq Áráhqseqne síwíq pankereq,
 Kaweróye ariteq ahriahri íwíáh íwíáh aritone.
 Anotah pagégé ánité miéhya puq
 ahriahri itensabé iwíáh íwíáh aitone ewana íróge.
 14 Írógara itaréitaré oga miáh kámárínká, Aiq
 pútaróne ewara aboawah wehreqka marakóipeq
 káuqmunue sensabé iwíáh íwíáh arítáhwe.

6

*Sipisípiq Áráhqka púkuraq unkumeh kéhsúéh
 éhwéhne.*

¹ Íné Sóniga tagogana Sipisípiq Áráhqka matíéh
 púkúráq abapete téhtaré únkúméh kéhre. Sip-
 isípiq Áráhqka náhmbáh 1 unkúméh kéhsúéhkana
 peh morá oga miéh kánká anotahtaq puruburu
 tahnsánue mahraréna, Mahbeq súno ire.

² Mahbeq súno irana taberábe oséráq tútuue
 miéh ánínká iq matíéhkana tagoge. Tagogana wah-
 nah kené ayahuq wene ayahqnotaq suki atéhrana
 pokue, Mó ke subipáhraruanieéna pokire.

³ Sipisípiq Áráhqka náhmbáh 2 unkúméh
 kéhsúéhkana mó oga miéh náneq kánká, Mahbeq
 súno irana íróge.

⁴ Írógana mó osé tautáúq osé ábóraragire.
 Manikánka mi oséráq tútuue miéh ání págege
 atena anotah ebeh poká awena wensabé, Mah
 marákó marákó pokue kaweq sunúq parabaruó

ire. Mibeqté kégá ebehéra we subiq súéhigeheéna págege atena ebeh poká awire.

⁵ Sipisípiq Áráhqka náhmbáh 3 unkúméh kéhsúéhkana mó ogá míéh náneq kanká, Mahbeq súno irana íróge. Irena tagogana mó osé pabusa osé ábóraragire. Mi oséráq tútuue míéh anínká ménsámehnsá agehmare naneq matiéhkana tagoge.

⁶ Itaréitaré oga miáh kámárí iriwe miáhrabeqte wehukénká tahnsa ehwehnirana íróge. Mi ehwéhká pabusa oséráq tútuue míéh ánínsábé mahraréna, Arega pokue arene arambehri miraé ehwehráhna tanáhráq sinkehe. Ehwehráhna tanáhráq púana táhutahuqme áhnte moné áwíroneherawoe. Óríwi awanká sónkákáq náhniáq sera sonkákáq pehragáhno.* Íre apiaro irana íróge.

⁷ Sipisípiq Áráhqka náhmbáh 4 unkúméh kéhsúéhkana mó oga míéh kánká, Mahbeq súno irana íróge.

⁸ Irena tagogana mó osé wiehq osé ábóraragire. Óseraq tútuue míéh ání wenáwíqmé Puké Anine. Mó aní wenáwíqmé Iraipéqté Áníne. Wega Puké Ani anehe sire. Segá miraóyanka ebehéra áhnte pukowe. Segá miraóyanka ehwehrehrara áhnte mó ke pukowe. Segá miraóyanka wehuke mó naneq awáhré mó naneq awáhréue pukowe. Segá wehuke suboráho naneq kamárí eqmarehyara mi kamárinká áhnte mó ke subiq súáhwara pukowe. Mi anitégá mah kehiná kéhiná itaréitaréráq saraq-marera apahtáro sárásá pehragéra peh morá

* **6:6:** Árúka 16.6 aigárápéqté éhwéh tagáhno.

sárásá moke subiq suehye. Miraóyara áhnte ke pukowe.

⁹ Sipisípiq Áráhqka náhmbáh 5 unkúméh kéhsúéhkana Manikáne tahbe tehnopeq tagoge. Manikáne ehwehnsabé íre ahqáho atasa peh kawerue sehgia wene ehweh tábúsoqme teri terinuro kewé mó kegá mi kawéq ké subiq sutowara sensiwamarí mitaq míáhwana tagoge.

¹⁰ Tagogara sensiwamarínká anotahtaq mahraréra, Itene Wahnahno, arega moke wahnah wahnahnóne. Arega ahriahri kaweqtaq mía míaé peh aiq pútaq sansá miraóne. Mah marákóipéq míáh kégá ite iubiq sutonsabé ahkake ehweh arite ayahq maraníbo ewe.

¹¹ Ewara íopeqté kégá mó aní mó anínue íre wahto taberábe korósíwári náriera mahraréra, Pehgáriq tanáhráq ahrenahro. Itene naruoga ite iubiq sutonserah sega itereq arambehrio kereq iteruwahraheq subiq súéhataq anehe Manikánka ehweh aritankéhe ewe. Omaq sitéhra ke pukirataq wega ayahq marankéhe.

¹² Sipisípiq Áráhqka náhmbáh 6 unkúméh kéhsúéhkana anotah maríire. Wéhékáhte íó nahonáh pabusa ambékí únáh tahnsa úkire. Úkirana inokáhpeqte íó tubugonahgoitaq korahbagirana tagoge.

¹³ Tagogana anotah soírírirana awanká ánáh pururuqnaginserah íopeqté wéhyóqmárínká marakóipeq megire.

¹⁴ Megirara máhti sobuonserah íó moq sobuue tabanagire. Tabanagirana moke sáwéhware móbeq agire. Moke sóreq waní ákáhpi kék marákó moq

móbeq agire.

¹⁵ Mi tanáhráq mah marákóipéqté wáhnáhmárinseq anotah wehwárinseq ebeho kené kíápéténiwarínseq áhnte monéákákq kéreq tauntahu wehwárinseq arambehriraq saiqnariáh kéreq arambehriyabé ápeq meyáh kéreqka pehbeheráh pokue táhmaro kegá íre ambarúnkákákq mátáipéq tabanagowara mó táhmaro kegá sáwéhrapeq ónapipéq tabanagowe.

¹⁶ Tabanagéra sáwéhakaq ebahnkakáqsábé mahraréra, Ite akariue iubiq suo. Wahnah wahnahnirabeqte síáhráq tútuue míéh ánínseq Sipisípiq Áráhseqka itensabé anotahta q abiahnsa aitehyansabé akariue iubiq suo.

¹⁷ Kamahina tanáhráq aiq si puara inseréhga kaweqtaq míahraho ewe.

7

Manikánka 144 táhúséni (144,000) Ísara ke omaq sito ehwéhne.

¹ Íné Sóniga tagogara íópeqté itaréitaré kégá mah marákó marákó ayehré ayehré iriwe méra sóiriq saiqnariáhwe. Sóiriqka marakóakaq sóreq wanínkákákq awankánkakaq sóiriríneho éra saiqnariáhwe.

² Mó íópeqté ánínká íó kiembogirabeq kírana tagoge. Tagogana wega Maniká mía míai aniné máhki aritahráhi naneq ayahpi matíéhre. Matawéna wega íópeqté itaréitaré ké marakóakaq sóreq wanínkákákq íre kaweraruahráhi keyábé anotahta q mahraréna,

³ Marakóakaq sóreq wanínkákáq awankánkakaq amahnága pehragahro. Ebeqme Manikáne arambehri kené siyehitaq wene máhki sehiranaritanéhe. Arítáhnaraqmé anehe mi naneqmarí íre kawerarúáhro ire.

⁴ Íópeqté kégá siyehitaq Manikáne máhki sehira meyáh kéwé 144 táhúséni (144,000) kee ewana íróge. Ísara kewé airápété téhtaré káhnáh míáhwe. Máhki arítáh kégá moke mó káhnáh mó káhnáhnue sehiranarítáhwe.

⁵ Máhki sehiranarítáh kégá Súra káhnáh 12 táhúséni (12,000) ke sehiranaritera Árubéni káhnáh 12 táhúséni ké sehiranaritera Ágáti káhnáh 12 táhúséni ké sehiranaritera

⁶ Áséra káhnáh 12 táhúséni ké sehiranaritera Nápatári káhnáh 12 táhúséni ké sehiranaritera Mánáse káhnáh 12 táhúséni ké sehiranaritera

⁷ Símióni káhnáh 12 táhúséni ké sehiranaritera Áríwái káhnáh 12 táhúséni ké sehiranaritera Ísákah káhnáh 12 táhúséni ké sehiranaritera

⁸ Sébúrúna káhnáh 12 táhúséni ké sehiranaritera Sósépa káhnáh 12 táhúséni ké sehiranaritera Pénsámíni káhnáh 12 táhúséni ké sehiranarítáhwe. Míraue káhnáh sehiranarítáhwe.

Áhnte kegá Manikánsabe iwíáh íwíáh atáh éhwéhne.

⁹ Íné Sóniga togagara áhnte ke, íre sáhnsahoráho ke moráráq iriwe míáhwe. Mó kehiná suwahpeqte kéákáq mó kuasa mó kuasa kéákáq mah marákó marákóipéqté kéákáq mó ehwéhnkákáq kéákáq mó tahmáró mó tahmáróue moráráq iriwe míáhwe. Wahnah wahnahnirabeqte síáhráq tútuue míéh anínseq Sipisípiq Áráhqseqne siuranabiah-tapeq iriwe míáhwe. Segá íre wahto taberábe

korósi sukiwe méra awanká ánáh táhtotawéra pore poreowe.

¹⁰ Pore poreéra anotahtaq mahraréra, Wahnah wahnahnirabeqte síáhráq tútuue míéh ánímé itene Manikáne. Wereq Sipisípiq Áráhqseqka insahwé aitároýansabé amahnága kaweqtaq mía míaúne ewe.

¹¹ Wahnah wahnahnirabeqte síáhráq tútuue míéh ánínseq aboawah wehreq oga míáh kámárinseq míáhtáq moke íópeqté kégá abugeqnáhnue iriwe míáhwe. Iriwe méra wahnah wahnahnirabeqte síáhráq tútuue míéh áníné auranabiahtapeq arehunseraráq méra káuqmunue Manikánsabe iwíáh íwíáh atáhwe.

¹² Iwíáh íwíáh atera mahraréra, Aiq míre. Maniká itene Wahnah anotah anínéna ahtebia ániné éq wensabé, Kaweróne ateq wenáwíq pankereq ayahmaq atone. We págege tauntahu aní míéh púaq ahriahri wensabé iwíáh íwíáh atone. Aiq miraoneheqmúne ewe.

Amahnága mah kahnáhné síérime aiq parabagire i ehwéhne.

¹³ Peh morá ábóawáh wéhgá ínénsabe kasenéna, Íre wahto taberábe korósiákáq ké inseréhbo? Se eheqte seo ire.

¹⁴ Eheqte seo irana ínéga wensabé, Anotah aní móne. Are aiq tagariahne uge. Uganawega ínénsabe, Mi kené naruoga síwíoqnéra kamah arítówara sene korósi Sipisípiq Áráhqne korahqpipéq pabeq paberurowana taberábe agire.

¹⁵ Minayabe Manikánsabe iwíáh íwíáh atáhrabeq méra wene auranabiahtapeq mía míaéra

wéhékáhnkakaq inokáhpeqkakaq wensabé iwíáh iwíáh atáhwe. Wahnah wahnahnirabeqte síáhráq tútuue míéh ánínká sereq míéh púana wahnahnaritena séhréh aritéhre.

¹⁶ Se mókake íre sirupibiinawire. Íre tah-bobóoneherawoe. Patahga íre kamah arinawire. Osoréh írágá íre tabisuanawire. Írakaumo.

¹⁷ Wahnah wahnahnirabeqte Sipisípiq Áráhqka se wahnahnaritankéhe. Wahnah aritena oga mía míaorahi waní arahno sokigi arinana Manikánka siurapite áqnú moke sorahruankéhe ire. (*Aisaia 4.5,6*)

8

Náhmbáh 7 unkúméh kéhsúéh ehwehne.

¹ Sipisípiq Áráhqka náhmbáh 7 unkúméh kéhsúéh rara pehgáriq tanáhráq, ákáhta q ahwáh íópeq íre ehwehnia peh ehiya míáhwe.

² Mi tanáhráq sótaikitaq íné Sóniga tagogara abapete téhranité íópeqté ké míáhwe. Manikáne au-ranabiahtapeq iriwe mía míaéra abapete téhtaré pémbíáh meyáhwe.

³ Meyáhwana mó íópeqté ánínká sure Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh táhbérápéq iriwe ména kóraraté miraia párétáh matíéhre. Mi parétáhípeq kaweq kunkúni pahuráh ira tehrana áúnirana kaweq kunkúnire. Áhnte kunkúni naneq nówéwana íópeqté ánínká minaakaq Sísa tagaríáh kéné púreq ehwéhnkákákq morábí ánkarue Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh táhbé kóraraté miraia táhbérápéq titiratéhre.

4 Titiratéhрана áúninkakáq Sísa tagariáh kéné púreq ehwéhnkákáq íópeqté ániné párétahipéqté kiena kire kire Manikáne auranabiahtapeq kire.

5 Kírana íópeqté áninká Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh táhbérápéqté írá tarasa mewena we matiéh párétáhípeq obenkíq marena mah marákó marákóípeq tuparúéhre. Tuparúéhtáq puruburuéna anotah ehwéhnéna sokaesuenta máríire.

Íópeqté kégá pemiáhno ehwéhne.

6 Abapete téhtaré íópeqté kégá abapete téhtaré pemiáh matawéra pemiáhnnoneherawoe.

7 Náhmbáh 1 íópeqté áninká pemiáhnirana obiaurankakáq irakákq korahqkakákq mah marákó marákóípeq tuparúéhрана sehekáhnkakaq marakóakaq apahtáróráq saraqkirana peh morá sárásá tagirana téhtaré peh kéhre. Peh kéhrana uwaruntúme moke tagire.

8 Náhmbáh 2 íópeqté áninká pemiáhnirara anotah iráreh sawéh tahnsa náneq sóreq wanípípeq tuparúéhрана wání apahtáróráq saraqme kéna peh morá sárásá korahq úkirana téhtaré sárásá peh kéhre.

9 Wánípeqté ménkáméhnká peh morá sárásá pukowana téhtaré sárásá peh oga miáhwana sípi peh morá sárásá wáninkowana téhtaré peh kéhre.

10 Náhmbáh 3 íópeqté áninká pemiáhnirana kánéqka téhrehnserah anotah wehyóq téhréna íópeqté ísígue megire. Wání apahtáróráq saraqme kéhrarana wehyoqka wání aroipéqkákákq arahnotaqkakákq peh morá sárásátáq surahire.

11 Mi wehyóq áwíq Kítabel Maráhsíníe. Mi wehyóqká ísígue márunsurahitaq wání peh morá sárásá kítabel wání úki puara áhnte kegá pukowe.

12 Náhmbáh 4 íópeqté ánínká pembíáhnirana pópoqnahakáq íónkakaq wehyoqmarínkákáq apahtáróráq saraqme kéhrana peh morá sárásá subírana íre téhria peh sunkíkíragire. Minayabe wehekáhnabubu peh ákáhtaq téhrehana inokáhnabubu peh ákáhtaq íónitehrana wehyoqka peh ákáhtaq téhrehre.

13 Íné Sóniga tagogana íópeq anotah kuqnúnká paqme kéna anotahtaq mahraréna, Mó íópeqté ánítóga pembíáhnonehera irataq anotah kamáh arieneherawoe éna uwo uwo uwo ire. Uwo uwo éna, Mah marákó márakóípéq míáh keyábé iwíáhunka nirupipeq anotah uméhire irana íróge.

9

Íre ambarúnkákáq mátáípeqté kíyábé éhwéhne.

1 Náhmbáh 5 íópeqté ánínká pembíáhnirana íópeqté wéhyóqká ísígue mah marákó márakóípéq márunsurahirana tagoge. Tagogana íre ambarúnkákáq mátáípeqté kí kéhrana wehyoqme áwíre.

2 Áwírana wehyoqka onsa sírara abe kekíówana áhnte auninserah áúnká íre ambarúnkákáq mátáípeqté kírana wéhékáh íótaqkakáq moke íópeqkákáq akari agirana sunkíkíragire.

3 Sunkíkírara áúnirabeqte áhnte wahráhqmárínká séra mah marákó márakóípéq abae agowe. Mi kamári págege kamári méra wehiboyanka wehuke kamañ arínserahnowe.

4 Mi kamárínsábé, Uwaruntúnkakaq awanká ánáhakaq moke kíréh náneqkákáq pehragahro. Peh morá siyehitaq Manikáne máhki íre kéh ké síwíoqnahro aritera sensabé,

5 Wehuke subiq súéhboq peh moberíáh íótáq síwíoqnahro arítáhwe. Wehiboyanka wehuke pehnserah mi kamárínká wehuke pahwana síéire.

6 Áhnte síérirara mi tanáhráq pukéyabe suwah-behrara íre miraorahowe. Segá, Árahue puk-inabugamo éra iwiáhue kabarowana írakaunire.

7 Mi wahráhqmárímé ebehorahi oséwárí tahnsa míáhwana tagoge. Siyahqnopeq wahnah kené ayahúq, kóraraté miraia áyáhúq sukiwe míahwana sene siuranabiah wehukene siuranabiah tahn-sane.

8 Sene siyahrame ahreroné íre wahto ayáhrá tahnsanirana sene síwéhwé wehuke parahi ka úrinsi iáné áwéh tahnsane.

9 Sene ahrame káhpahraq kéhnserah ahráne. Áhnte ebehorahi oséwárinká sabirue nogí káhrégá pehbeheráh pokirana anotah ehwéhnire. Mina inserah mi wahráhqmárínká anotahtaq ehwehnowe.

10 Wehiboyanka pehnserah mi kané éhwegáránká pahrahire. Moberíáh íótáq sene éhwegáránká wehuke pehrana síéire.

11 Wáhrahqmaríné wahnahme íre ambarúnkákáq mátáipéqté áníne. Íbaru ehwéh Asiu kené ehwehme mi wahráhqmáríné wahnahme wenáwíqmé Ábárónie. Káríki kené ehwehme mi

awíqmé Wehuke Íre Kawerarítéh Áníné.*

¹² Ebeqte íre kaweq sunúq aiq parabagirana téhtaré mó íre kaweq sunúq ábóraraginae.

Ósewarítáq tútuue míáh kégá mirao naneqsabé ehwehne.

¹³ Náhmbáh 6 íópeqté ánínká pembíáhnirana Manikáne auranabiahtapeq kéh táhbé, kóraraté miraia táhbé itaréitaré pówéhwarí itaréitaré ayehráq kéhrana mitaqté ehwehnirana íróge.

¹⁴ Írógana mi ehwéhncá pembíáhni anínsábé mahraréna, Íyúpétísa waní aroipéq mitaq itaréitaré íópeqté ké táhru táhrue saiqnaríáh ké pugeq suo irana íróge.

¹⁵ Sega mi opéqkákáq íónkakaq wéhékáhnkakaq áhwahakáqsábé aiq áwénunowe. Mi tanáhráqsábé áwénunowana pugeq súéhrara mah kehiná kéhíná apahtáróráq saraqme míáhwana peh morá túíná subiq suaneheéra pokowe.

¹⁶ Pokowara sene ebeho ké áhnte míáhwe. Sega ósene abobiahtaq tútuue méra peh íregáritaq 200,000,000 ke míáhwe irana íróge.

¹⁷ Néniwanka tagehtaq ebeho keakáq sene óseakáq mahraue tagoge. Mi ke káhpahraté miraia síótí sukiwe míáhwana tagoge. Mó síótíwárimé tautáurirana mó síótíwárimé kókomuirana mó síótíwárimé wiehq kéhrana tagoge. Ósewaríné siyahqnomé úrinsi iáné ayahqno tahnsane. Iraakáq áúnkakaq osoréh ébáhnkákáq sene áwéhipeqté sire.

* **9:11:** Mi animé owainawane.

18 Iraakáq áúnkakaq osoréh ébáhnkákákáq ósewaríné áwéhipeqté sinka mah kehiná kéhíná peh morá túiná subiq súéhre.

19 Ósewarínká sene síwéhrate wehuke kamah ari-era éhwegárátáté subiq súáhwe. Sene éhwegará wehene ayahqno tahnsanéna wehuke kamah aríéwe. Peh morá túiná subiq súáhwara téhtaré túiná íre pukowe.

20 Íre puko kegá sene ahbabáq sansa peh sehgiówe. Sene ahbabáq sansa íre susa peh siyahtate mirao nanegmarínkákákáq owainawamarínkákákáqsábé iwíáh iwíáh arítáhwe. Siyahnkaratáté mirao nanegme kóraakáq káhpahakáq ebahnkákákáq awankánkakaq mewe miraowe. Miraowana minawarínká íre tagahrahire. Íre irahráhire. Íre nogoráhire. Írakaunire.

21 Mi kegá sene ahbabáq sansa íre susa peh mó ke subiq suera ánéhgíe sansankákákáq ahgora sansánkákákáq miraowe. Sega mó kené ahre weh abariéra mó kené ménsámehnsá aebóowe. Mi ahbabáq sánsámári íre susa peh matíáhwe.

10

Anotah íópeqté ánínká miráú ehwehne.

1 Íné Sóniga tagogana mó aní, págege íópeqté ánínká mibeqté tuirana tagoge. Tagogana wehukenínká ambanta úbíté míéhnserah wega írabúyá úbítíéhrena wene ayahqno abobóráhpeq ora períéhrena wene auranabiah patah tahnsanéna wene aigará ira tehre.

² Wega pehgáriq pugesa pukú wene ayahpi matawéna mó aigará sóreq wanípépéq abasarawéna mó aigará mah marákóráq abasarawéna anotahtaq sawaiire.

³ Úrinsi iánká ehwehninserah anotahtaq sawaiire. Wega sawaiitaq abapete téhtaréráq puruburuire.

⁴ Puruburuitaq, Ínéga sehiraninie utaq íópeqté éhwéhnká mahraréna, Sawaii ehwéhmé íre sehiranúno. Mi ehwéh peh epéq éhwéh kankehe íre.

⁵ Peh epéq éhwéh kankehe irana sóreq wanítáq marakóraq abaseh anínká wene púpeqte áyáh íóperue pankeréhre.

⁶ Wene púpeqte áyáh íóperue pankeréna Maniká oga mía míai aní wenáwírue ehwehnire. Manikánka íópeqkákákq mitaq kéh náneqmarínkákákq mirarena mah marákó márakóákákq mitaq kéh náneqmarínkákákq mirarena sóreq wanínkákákq mipéq kéh náneqmarínkákákq moke mirarowe. Íópeqté anínká Maniká áwírue mahraréna, Mah tanáhráq aiq parabaginaire. Manikánka mó íre íwénuninkehe. Írakaumo.

⁷ Írakaumo éna mó mahraréna, Náhmbáh 7 íópeqté anínká pembíáhnínaraq Manikáne épéqté éhwéh aiq pútaraginkehe. Wega naho íre teriasa peh wene ehweh iraru ke teriuwe íre.

⁸ Irana íópeqté éhwéhmé íre sehiranúno éwéh éhwéhnká ínénsabe mó mahraréna, Sóreq wanítáq marakóraq abaseh anínká pugesa pukú wene ayahpi matíéhre. Mi pukú koweo íre.

⁹ Koweo irana íópeqté ánípá kure wensabé, Káriq pukú menio ugana wega ínénsabe, Mewe

náhnno. Nehnaraq arene áwéhipeq sahq tahn-sanínana arene arupipeq kítabanae ire.

¹⁰ Irana ínégá íópeqté áníné ayahpíte pukú mewe noqe. Níwéhraq sahqka teinserahnirana nirupipeq áhnte kítabehre.

¹¹ Kítabehrana wega ínénsabe, Manikánka, Irarúno atahnah arega mókake sína naneqsabé irarinkehe. Mah kehiná kéhínámé sene marakówé, sene ehwehme, sene wahnahmarímé miraira naneqsabé irarinkehe ire.

11

Ehweh pahsúéhra anítéyábé éhwéhne.

¹ Agehmare naneq pegiqnáhnkara tahnsa náneq nániena ínénsabe, Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhtápéqkákáq mibeqté táhbéákáq iriwe koagehmaro. Mibeq Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh ké sáhnsho.

² Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhtápéqté mátábú íre agehmaro. Mitaq wáhnaupéqté ké wéhuwa nárírra sega 42 íó Sarúsarama suwahpeq méra mi mátábú íre kaweraruagéhe.

³ Mi tanáhráq néne ehweh pahsúéhra aníte págege aritahnara sega nahonáh kórósí aner-anerue méra áhnte íó 42 íó pahsuqme irarigehe ire.

⁴ Téhtaré óríwí áwánkánkákáq téhtaré áráhmúákáq mah marákó márakóípéqté Wáhnáhné auranabiahapeq kéhrara ehweh pahsúéhra aníte mi awánkátaré tahnsa móye. Mi aráhmúraré tahnsa móye.

⁵ Mó kegá mi aníté íre kaweq sansá arítéhrationa mi aníténé síwéhipeqté íragá mi ke tabiq suanawire. Mi aníté íre kaweq sansá arítéhra kewé miraue pukigehe.

⁶ Manikánka págege arítéhrationa mi anítégá moke Manikáne ehweh pahsúéhra tanáhráq ibonsabé, Ahqáho atéhrationa íre ibonsorahire. Sene págege ehwéhnká moke wánímé korahq waní úkorahire. Sene págege ehwéhnká moke mó naneq mó naneq íroke naneqmarí mah kehiná kéhínápá serahire. Sega suwahbáhnaraq mi sansámárí miraigehe.

⁷ Manikáne ehweh pahsúéhra tanáhráq parabagínaraq íre ambarúnkákáq mátáípeqté áwéhq poeráhqká kiembogue mi anítéreq ebehéna se kiotaikue subiq suankéhe.

⁸ Subiq suahnaraq sene sinonka Sarúsarama suwahpeq anotah ahtápéq ábóraq kanae. Mi kehiná suwahpeqsabé pabeqme ehwéhmé Sóróma suwahpeqkákáq Ísípi marákórápéqkákáre. Mitaq sene Wahnahnka awankátaq táhpawe pukúwe.

⁹ Manikáne ehweh pahsúéhra aníténé sinonka apahtáro wéhékáhnkákáq mó ákáhtaq wehekáhnkákáq ómiga tagagehe. Mó kehiná suwahpeqte kéreq mó kuasa mó kuasa kéreq mó ehwéh mó ehwéhnkákáq kéreq mah marákó marákóípeqté kéreqka tagéra mi aníté maisareyabe ahqáho aritagéhe.

¹⁰ Mi aníté íre pukirataq sene ehwehnka ahbabáq ke síwíoqnagehe. Síwíoqnáhnna puara mi aníté pukirataq marakóipeqté kégá iwíáh íwíáhéra ábáhréra sene iyahnabo anímárí ménsámehnsá pehipi nárigehe.

11 Apahtáro wéhékáhnkákáq mó ákáhtaq wehekáhnkákáq parabagirana Manikánka mi anité oganúq sitahnara iriwe míéhrataq ómi se tagah kegá anotahtaq áhre agigehe.

12 Áhre agirataq íópeqté éhwéhnká mi anitéyábé, Mahbeq kíótao ínara sene naruoga tagehrataq sega íópeq írábúyápipeq kibekoyeherawoye.

13 Mi tanáhráq anotah mariítaq mi kehiná suwahpeq peh morá áyéhráq íre kawerarúehtáq abapete itaréitaré áyéhráq peh kéhre. Máriaínka áhnte ke 7 táhúséni (7,000) ke subiq súéhre. Peh awahoraq mía h kégá mina tagéra anotahtaq áhreéra Maniká íópeqté ánínsábé iwíáh iwíáh atáhwe.

14 Mi sunúq aiq parabagire. Mó íre kaweq sunúq anehe áhníbórá sinawire.

Aboawah wéhwárinká Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh éhwéhne.

15 Náhnmbáh 7 íópeqté ánínká pembíáhnirana íópeqté éhwéhmárinká anotahtaq mahrarirana íróge. Mi ehwéhmárinká mahraréra, Manikánka eqmaréh áni itene Wahnahnka mah marákó marákó wahnahné arámbéhrí aiq awaq míéhre. Wega ahriahri wahnah wahnahninkehe ire.

16 Manikáne auranabiahtapeq 24 abóáwáh wéhgá tútuue míáhrabeqte irigéra sene siuranabiah maraipérue Manikánsabe iwíáh iwíáh atera

17 mahraréra,

Maniká itene Wahnahno, arega moke miraorahóne.

Arewe naho mía míaé amahnága moq mía míaóne.

Arega págegeue miraé
 mah marákó márakóípéq wahnahné arámbéhri
 aiq awaq meronayabé, Kaweróne atone.
 18 Arensabé suwahrieh kegá abiahnsanowah
 arega moq sensabé abiahnsanónana
 pusa ké sainsue tanahráq aiq sire.
 Arene arambehri ke ápeq nárie tanahráq aiq sire.
 Arene ehweh irare kereq
 Sísa tagariáh kéreq arensabé áhteno kereq
 arene sánsá sehgió kéreq ápeq nárinkéhe.
 Arega anotah kereq íre síwíqkakaq kéreq
 monserahnue iwíáhue tagé ápeq nárinkéhe.
 Mah marákó márakó íre kawerarítáh ké
 sainsue tanahráq aiq sire ewe.

19 Mi tanáhráq íópeq Manikánsabe iwíáh íwíáh
 atáh náhtápéqté ónsá sírana Manikánka irarú
 ehweh kéh púkú pókísí ábóraq kéhre. Kéhrana
 sokaesuenta anotah ehwéhna puruburue
 márírana anotah ibó obiaurankakáq íbónsirana
 tagoge.

12

Karahrabah tahnsá náneq kansábé éhwéhne.

1 Íópeq anotah naneq ábóraragirana tagoge. Íné
 Sóniga tagogana anotah iní patahraté aneranerue
 ména inokáhpeqte íó wene ai awenahpeq
 kéhrana wene ayahqnotaq airápété téhtaré
 wéhyóqmárínkánká áyáhúq sukiríéhna tagoge.

2 Mi iní kía ména wene ani maqmianai puana
 érisabé anotahtaq uwo uwoire.

3 Mó anotah naneq íópeq ábóraragirana tagoge.
 Íné tagogana tautáúq awasa káráhrábáhnaba

ábóraragirana tagoge. Nayáhnkú pówéhákáq abapete téhtaré áyáhqónkákáq kéhrana mi ayáhqótáq abapete téhtaré wáhnáh kéné ayahúq wene ayahqnomarítáq sukiríéhana tagoge.

⁴ Wene éhwegárátáté íópeqté wéhyóqmári subib-inaruena mah marákóipéq tuparúéhana mipéq sáhagire. Peh morá ákáhpíte wéhyóqmári miraruéhana ayehré ayehré kéh wéhyóqmári peh kéhre.

Mi inínká maqmianai aní nanieéna mi karáhrábáhnká mi iníné auranabiahapeq ména áwénunire.

⁵ We áwénunirana mi inínká animai maqmaréhrara sega mi aní apubúue tumeqmera Manikánka wahnah wahnahnirabeq móátáhwe. Mi anínká mah kehiná kéhíná págege sahtáté págegeue wahnah wahnahninkeheéna Manikánka aiq omaq atéhre.

⁶ Mi inínká maqmarena pehbeheráh abatapi pokire. Wega káirabeq Manikánka wene máhriq kaweraréhana wega apahtáro ópéq mó ópéq ákáhtaq mitaq kowíéhana Manikánka we wahnahnatéhre.

⁷ Íópeq anotah ebéhowana tagoge. Íópeqté ání mi keráq wahnahni aní wenáwiq Máhíkérie. Wereq we keráh íópéqté kéreqka mi karáhrábáhnseq wene íópeqté keráh kéreqka ebehowe.

⁸ Íópeqté kéreqka mi karáhrábáhnseq we keráh kéreq kiotaikéra kaqsúáh púara íópeq mó íre míahrahowe.

⁹ Íre míahrahowara íópeqté kégá mi karáhrábáhnseq we keráh kéreq mah marákóipéq tuparúáhwe. Mi karáhrábáhmé we

owainawamaríné wahnah mire. Nahomé we wehe ména we mó awíq Séténie. Wega mah kehiná kéhínánsábé péhe éhwéh teriu púara íre kaweq sansá miraowe.

Sísa tagariáh kégá owainawa kiotaiko ehwéhne.

¹⁰ Íópeqté anotah ehwéhmirana íróge. Mi ehwéhnká mahraréna, Wéhékáhnkakaq inokáhpeqkákáq owainawanka Maniká Iteribone auranabiahapeq iteruwahrah ehweh arita aritaire. Amahnága íópeqté kégá owainawa íópeqté tunkaqsúáhwana Maniká, ite meirena kaweraitéh ánínká págegeue wahnah wahnahni tanáhráq aiq sire. Ite meirena kaweraitankehéna Manikánka omaq atéh ání anotah aní úkéna págege aní úkire.

¹¹ Iteruwahga mah marárakóipété oga me tanahráq íre iwíáh íwíahia peh aiq pútaq ehwéh pahsuera Sipisípiq Áráhqne korahqtaté owainawa kiotaikowe. Sipisípiq Áráhqne ehweh sehgiunayabé iubiq suaneherabomo éra se puke tanahráqsábé íre áhreéra owainawa kiotaikowe.

¹² Íópeq míáh kéó, minayabe iwíáh íwíáhoró. Mah marákó marákóipéq míáh kéó, owainawanka ite kamah ainayabé itega uwo uwooneheqmóe. Owainawanka tagehme peh wahto tanahráq kéh púana anotahtaq taonsahéna iteba aiq sire ire.

¹³ Karahrabahnka tagehme, Íné mah marákóipéq tuparúáhwe éna animai maqmaréh íní subiq suanieéna kárehre.

¹⁴ Mi íní anotah kuqnúné téhtaré óé áwéwana wega karahrabah auwena abatapi paqmena

pokire. Mitaq apahtáro ópéq mó opéq ákáhtaq mi iní kirabo atagehe.

¹⁵ Karahrabahnka mi iní wánínkinkeheéna wání mugiq súéhkana anotah wání pewe wánínka mi iní kárehre.

¹⁶ Kárehkana marakóga mi iní séhréh atanieéna marakó tahtahragirana mi wání mipéq tupekire.

¹⁷ Mi ininé animárimé Manikáne ehweh sehgió kéreq Sísa éhweh terié kéreq miáhwe. Míáhwana karahrabahnka mi inínsábé anotahtaq abiahnsanéna mi ininé animárinseq ebehinieéna kogabaréna

¹⁸ sóreq wanítápéq arahwéraq iriwe miéhre.

13

Kiembogi kanká mirai ehwéhne.

¹ Iné Sóniga tagogana sóreq wanípípeqté anotah ka kiembogirana tagoge. Mi kamé abapete téhtaré áyáhnónkákákq nayáhnkú pówéhákákq kéhrana tagoge. Mi powéhwáritáq nayáhnkú wáhnáh kéné ayahúq sukiriéhkana tagoge. Mi kané ayahqnomarítáq Manikánsabe éhruru atéh éhwéh sehira kéhrana tagoge.

² Mi kané págege anónkámé tanahraipéqté ká áwéhq pusiné anonka tahnsáne. Wene aigáramé anotah kané aigará tahnsane. Wene áwéhwe úrinsi iané áwéh tahnsáne. Karahrabahnka sóreq wanípípeqté kiembogi ka págege atena wene wahnah arámbéhrí awaq mio atéhre.

³ Mi kané peh morá áyáhnótáq pukorahi nao káráirana wagirana mah kehiná kéhínánká kurináhnéra mi ka kэрáhwe.

⁴ Kéráhwana karahrabahnka mi ka págege atena, Wahnahnúno atéh púana mah kehiná kéhínánká karahrabahnsabé iwíáh íwíáh atáhwe. Iwíáh íwíáh atera kiembogi kansábé moq iwíáh íwíáh atera mahraréra, Mi ka áhnte pagégé ká míre. Minayabe mi kamé insega we tahnsa míehro? Mi kanseq ebehínaraq insega kiotaikorahiro? Írakaumo ewe.

⁵ Iwíáh atéhkana mi kanká wewensabé iwíáh íwíáhi ehwéhneána Manikánsabe éhruru atena 42 ío págegeue wahnahnire.

⁶ Mi kanká Maniká áwíqkakaq we mía míairabeqkákáq íre kaweq ehwéh atena Manikánseq íopeq míáh kéreqsabé síéhruru arítéhre.

⁷ Owainawanka págege atowana mi kanká Maniká tagariáh ké ebeh aritena kiotaikéna subipáhrarúéhre. Wega págegeue wahnahnéna mó kehiná suwahpeqte kéákáq mó kuasa mó kuasa kéákáq mó ehwéh mó ehwéhno kéákáq mah marákó marákóípéqté kéákáq wahnahnarítéhre.

⁸ Págegeue wahnahnarítéh púara mah kehiná kéhínánká mi kansábé iwíáh íwíáh atagéhe. Manikánka mah marákó marákó íre mirarotaq oga mérapeq awaq míéhra ke síwíq púkuipéq sehiranúwe. Sipisípiq Áráhq subiq súówana mó oga úkúwe. Mi pukúwé wene púkue. Mi pukúípéq sensíwíq íre kéh ké ómiga kiembogi naneq kansábé iwíáh íwíáh atagéhe.

⁹ Íre parosa áhréákáq kéó, kawerue íráhro.

¹⁰ Mi tanáhráq Manikánka inseqópoq karábúsiipéq míankeheéna omaq atahnaraq mó kegá mi aní meqmera móatagéhe. Pokatate kirasuqme subiq suagéheéna omaq atahnaraq mi aní pokatate kirasuqme subiq suagéhe. Maniká

tagaríáh kéó, mi tanáhráqkákáq Manikánsabe aiq pútare ateq wene ehweh ambubu atawéq sehgióro.

Mó kiembogi kanká mirai ehwéhne.

¹¹ Íné Sóniga tagogana mó kanká marakóipeqté kiembogirana tagoge. We káriq sipísípiqné pówéhrare táhnsá wene ayahqnotaq kéhre. Anotah karáhrábáhnká ehwehni serahnire.

¹² Anehe kiembogi kanká ebeq kiembogi kané págege wahnáh arítéh árámbéhrí awaq miéhre. Awaq mena mah kehiná kéhínánsábé, Náo wagi kansábé iwíáh íwíáh atáhro éna págege arítéhre. Págege aritena

¹³ ótaq sansá págege sansánéna íópeqté irobi-nansabé, Mahbeq tuo iraritaq íópeqté irobina túrara áhnte kegá tagahwe.

¹⁴ Tagahwana anehe kiembogi kanká ebeq kiembogi kané págege arámbéhrí awaq mena ótaq sansánire. Ótaq sansáni puara mah kehiná kéhínánsábé wene péhe éhwéhnsábé aiq pútare atáhwe. Mó anínká ebeq kiembogi ka pokatate subírana pukéna oga úkire. Anehe kiembogi kanká mah kehiná kéhínánsábé, Ebeq kiembogi kané píkísah mirareq, Minayabe iwíáh íwíáh atáhro arítéhre.

¹⁵ Iwíáh íwíáh atáhro aritena ebeqte kané píkísah págege atéhrana píkísahga oga úkéna ehwehnire. Ehwehninka píkísahyabé íre iwíáh íwíáh atáh ké subiq súéhre.

¹⁶ Anehete kanká mirarinka mah kehiná kéhínánsábé sene siyah púpeqkákáq siyehitaqkákáq máhki meyáhwe. Wega moke anotah kereq íre síwíqkakaq kéreq áhnte moné kéh kéreq

tabonah kereq arambehriraq saiqnariáh kéreq arambehriyabé móne meyháh kéreq moke, Máhki meyháhro arítéhre.

¹⁷ Mi mahkí ahqáho atáh kégá ménsámehnsá íre paiqmarahráhowe. Peh morá mi kané áwíqpoqóq wene náhmbahpopoq máhki matiáh kégá ménsámehnsá paiqmarahráhowe.

¹⁸ Teiú éhwéh iwíáhue tagahro. Ahtebahraho kegá mi kané náhmbahq ahtebahro. Mi nahmbáhqmé wehukeníné náhmbahq mire. Mi nahmbáhqmé mahraue 666 nahmbáhre.

14

Sipisípiq Áráhqne animárínká o igónkóno ehwéhne.

¹ Íné Sóniga tagogana Sipisípiq Áráhq míéhрана tagoge. Wereq áhnte mó kereq 144 táhúséni (144,000) kereq Sáióna sawéhrápéq iriwe miáhwana tagoge. Sipisípiq Áráhq áwíqkakaq Wenabo áwíqkakaq mi kené siyehitaq kéhrana tagoge.

² Ahkuaq ahkuari wanínká uinserah ehwéhnéna anotah purúbúruinserah íópeqté éhwéhnirana íróge. Mi ehwéhmé peh kaweq ehwéh áhnte kegá kítah subónserah ehwéhne.

³ Sega Manikánka wahnah wahnahnirabeq itaréitaré oga miáh ká miáhrabeq 24 abóawáh wéh miáhrabeq iriwe méra o igónkónowe. Mó kegá mi igónkó íre ahtebahwara peh mi ke 144 táhúséni (144,000) kegá ahtebéra igonkónowe. Se marakóipeq míarotaq Sísaga wene korahqtaté insahwé aritena kawerarítáráire.

⁴ Wehga ahbabáq ahréro íre abariéra peh kaweqtaq mía míaonserah mi kegá peh kaweqtaq méra Sipisípiq Áráhqka pokirabeq kéréhwe. Manikánseq Sipisípiq Áráhqseqka mi ke téh insahwé aritera kawerarítóye.

⁵ Sega péhe éhwéh íre iraria peh kaweqtaq mía míaowe.

Apahránító íópeqté kégá pahsúó ehwehne.

⁶ Íné Sóniga tagogana íópeq ákahnabubu peh morá íópéqté ánínká paqmíéhkana tagoge. Wegá mah kehíná kéhíná kaweq kagai ehwéh korerie arámbéhrí kéhre. Mó kehíná suwahpeqte kéákáq mó kuasa mó kuasa keakáq mó ehwéh mó ehwéhnkákáq kéákáq mah marákó marákóipéqté kéákáq mi ehwéh korerie arámbéhrí kéhre.

⁷ Íópeqté ánínká anotahtaq mahraréna, Manikánka ehweh aitená sainsue tanahráq aiq si puáq wensabé áhreeq iwíáh iwíáh atáhro. Íópeqkákáq mah marákó marákóákáq sóreq wanínkákáq moke wání arahnonkakáq miraro aninsábé iwíáh iwíáh atáhro ire.

⁸ Mó íópeqté ánínká anehe séna anotahtaq mahraréna, Áhnte kehíná suwahpeq Pábíroni suwahpeq íre kaweragire. Moke mibeqté kégá miraonserah mah kehíná kéhíná tagéra sene ahkaragára sansánowe. Píah néra ahbabáq ini abarionserah sega íre kaweq sansánowe. Minayabe Pábíroni suwahpeq aiq moke íre kaweragire ire.

⁹ Mó íópeqté ánínká sinehepeq séna anotahtaq mahraréna, Kiembogi kankákáq wene píkísahakáqsábé iwíáh iwíáh atéh ání wene

ayahnkarakákáq wene ayehitaqkákáq máhki matiéh ání Manikánka mi aní kamah awinkéhe.

10 Manikánka mi anínsábé anotah abíáhnsá atena irobinankakákáq osoréh ébáhnkákáqtáté kamah awinkéhe. Sipisípiq Áráhqseq moke Manikáne íópeqté kéreq tagahrabeq mi aní anotahtaq kamah awinkéhe.

11 Uwo uwo orabeqte íráipéqté ahriahri áú kiegieire. Wehukega uwo uwoéra wéhékáhnkakaq inokáhpeqkákáq íre ahrenahrahowe. Kiembogi kankákáq wene píkísahakáqsábé iwíáh íwíáh atáh ké, máhki matiáh kéwé mitaq ahriahri mía máigehe ire.

12 Maniká tagaríáh kéó, itega Sísansabé aiq pútare ateq Manikáne ehweh kawerue sehgiómé kawerowe. Teiú tánáhráqkákáq mi ehwéh ambubu atawéq Sísa kawerue kэрáhro.

13 Íné Sóniga írógana íópeqté éhwéhnká mahraréna, Mahna teawú éhwéh sehiranúno. Manikáne arambehri sehgiara pukira kegá anehe iwíáh íwíáhigehe ire. Irana Manikáne Awanka moq ehweh mahraréna, Wega aiq irarire. Se pukirataq sene arambehriyabé ahrenagehe. Se pukirataq pehipi íre pukigehe. Írakaumo. Sene kaweq sansá mewera pokigehe ire.

Manikánka ahababáq ke kamah arieyabe pabeqme ehwéhne.

14 Íné Sóniga mó tagogana taberábe piríbirióyáh ábóraq kéhrana tagoge. Piribirioyahta q tútuue míéh ání wehukení úki anínéna wene ayahqnotaq kóraraté miraia áyáhúq sukirawéna wene

ayahnkaratáq áwéhreh sogíq tahnsa matíéhrana tagoge.

15 Mó íópeqté ánínká Manikánsabe iwíáh íwíáh atáh náhúpéqté tueyokéna piribirioyahtaq tútuue míéh ánínsábé anotahtaq mahraréna, Mah marákó marákó moke kiréh náneq nera kéhnsábé koawaqme tanahráq aiq si puah arene áwéhreh sogíq mewe koawaqmio ire.

16 Koawaqmio irana piribirioyahtaq tútuue míéh ánínká marakóipeq tuména wene áwéhreh sogíqtaté koawaqmíéhre.

17 Íné Sóniga tagogana mó íópeqté ánínká Manikáne íópeqté náhúpéqté tueyokéna wene ayahpi áwéhreh sogíq matíéhrana tagoge.

18 Mó íópeqté ání titiré tahbérápéqté séna iraraq wahnahni aní ména áwéhreh sogíq matiéh ánínsábé anotahtaq mahraréna, Marakóipeq moke náhniáq sera aiq nera kéh púah arene sogíqtaté koawaqmio ire.

19 Koawaqmio irana mi íópeqté ánínká wene sogíqtaté marakóipeq koawaqména náhniáq sera sorupárehre. Náhniáq sera ano sareranieéna sarere naneqpipéq sáharéhre. Manikánka ahbabáq keyabé anotah abíáhnsánéna wehukénínká náhniáq sera ano soruparéhnserah mi ke kamah arinkéhe.

20 Sarere naneq kéhmé ahnansahrapere. Sareréh kóráhqká wání piéhnserah tahnsánirana abae agire. Mi koráhqká wehukéniné akorapéq tahnsánue ire wahto 300 kirómítá tahnsanue abae agire.

15

Wehuke íre kawerariteyabe éhwéhne.

¹ Íné Sóniga tagogana íópeq mó anotah naneq ábóraragirana tagéna áhtenuge. Abapete téhranité íópeqté kégá wehuke íre kawerarite naneqmarí abapete téhtaré matiáhwana tagoge. Mi íre kaweq naneqmarí anehe sína nanere. Mó íre sinae. Minawari parabagínana Manikáne abiahnsa aiq parabaginae.

² Íné Sóniga tagogana anotah kawéhú tahnsa náneq, irareh timánó táhnsá náneq kéhrana tagoge. Kiotaiko kegá mitaq iriwe míáhwe. Segá kiembogi ka kiotaikowe. Mi kegá mi kané píkísah íre iwíáh íwíáh atera wene náhmbahq sene sinonkataq sehiranéyabe ahqáho atáhwe. Segá mitaq iriwe méra Manikáne kítah tahnsá náneq subera

³ Manikáne arambehri aní Mósísireq Sipisípiq Áráhqseqne igonkónéra mahraréra,
Maniká Iteriboo,
arega moke págege arámbéhrí miraorahone.
Minayabe tagéq áhtenéq
arensabé iwíáh íwíáh atone.
Arega moke mah kehiná kéhíná wahnahnóne.
Arene sánsámé aiq pútaq tábúsoréh sánsáne.

⁴ Itene Wahnahno,
arebataq kaweqtaq mía míaóna aní púara
ómiga arensabé áhreéq arenáwíq pankeragéhe.
Arene kaweq arámbéhrí ómiga tagahraho puara
mah kehiná kéhínánká sure
arensabé iwíáh íwíáh atagéhe ewe.

⁵ Ewana íné Sóniga mó tagogana íópeq Manikáne nahtapeqté ónsá sírana tagoge. Mi nahmé marakó

abatapi wéhuwa náh tahnsanéna peh íópeq kéhre. Mi nahtápéqté peh aiq pútaq ehwéh sire.

⁶ Mi nahtápéqté abapete téhraníté íópeqté kégá wehuke kamah arieráhi naneqmarí morá moráue matíáhwe. Matawéra tueyokéra kaweq tabérábé kórósí aneranerue méra kóraraté miraia árétí sene siahwiraq kógahpawíáhwana tagoge.

⁷ Maniká ahriahri oga mía míai anínká ahbabáq keyabé abiahnsani puana abapete téhtaré kóraraté miraia párétáhípeq kamah arieráhi naneqme aiq obenkíq máréhre. Obenkíq máréhkana peh morá oga míéh kánká íópeqté ké mi parétáh morá moráue náríre.

⁸ Párétahwarí nárítáq Manikáne téhreh naneqkakáq wene págege naneqkakáq áú tahnsa agirana Manikáne nahupeq áú marataragire. Minayabe mó anínká mibeq íre kibekorahire. Írakaumo. Peh áwénunirana abapete téhraníté íópeqté ké matíáh náneq wehuke kamah arieráhi naneq parabagínaraq kibekinkehe.

16

Íópeqté kégá párétahípeq kéh náneq márúnantirúáh éhwéhne.

¹ Iné Sóniga írógana Manikáne nahtapeqté éhwéhnká mahrarirana íróge. Mi ehwéhnká abapete téhraníté íópeqté káyábé mahraréna, Ite matíáh párétáhípeq Manikánka kamah arieráhi naneq abapete téhtaré kéhre. Mina meweq mah marákó márakóípeq márúnantirúáhro ire.

² Antirúáhro irana náhmbáh 1 íópeqté ánínká mah marákó márakóípeq wene párétahípeq kéh

náneq márunantirúéhrena kiembogi kané máhki matiáh ké, wene pikísahyabé iwíáh iwíáh atáh kéwé íroke nao, íre kaweq kunkúni nao sene sinonkataq ábórarire.

³ Náhmbáh 2 íópeqté ánínká sóreq wanípípeq wene párétahipéq kéh náneq márunantirúéhrena pukia aniné korahq tahnsá úkirana mi wanípípeq moke oga míáh kámári pukowe.

⁴ Náhmbáh 3 íópeqté ánínká moke wání aroipéqkákáq arahnonkakáq wene párétahipéq kéh náneq márunantirúéhrena mi wanímári korahq wání úkire.

⁵ Úkirana mi wanítáq wahnahni íópeqté ánínká mahraréna, Kaweqtaq mía míaóna aníno, are naho mía míaé amahnága moq míahne. Arega peh kaweqtaq mé kaweq sansá mira aruqaruróne. Arega kamah ariena arámbéhríwé aiq tábúsoq marahne.

⁶ Wehukega are tagariáh kéreq arene ehweh irare kereq subiq súáhwana sene korahq túire. Mi ahabábáq ké korahq waní nagehe aritonayabe aiq kawerire ire.

⁷ Manikánsabe titiré tahbérápéqté éhwéhnká íópeqté aniné ehweh irena minayabe mahraréna, Maniká Iteriboo, arega moke miraorahé itene Wahnah míahne. Arega kamah ariena arámbéhríwé tábúsoq marahne ire.

⁸ Náhmbáh 4 íópeqté ánínká patahi íótáq wene párétah antirúéhrena íónka anotah iráreh

⁹ puana wehuke osoqsírara sene ahababáq íre súáhwe. Se kamah arieráhi aní Manikánsabe íre iwíáh iwíáh atasa peh wensabé éhruruera wenáwíqsabe abehq éhwéh atáhwe.

10 Náhmbáh 5 íópeqté ánínká kiembogi kanká wahnah wahnahnirabeq wene párétah márunantirúéhrena mi kanká wahnahno ke míáhrabeq sunkíkíragire. Sunkíkírara wehuke anotahtaq síérinsabé uwo uwoéra sene sinehbi abonabonéra

11 sene ahbabáq íre susa peh sene síérinkakáq sene náonkakáqsabé iwíáhéra íópeqté Máníkánsabé íre iwíáh íwíáh atasa peh wensabé abehq éhwéh atáhwe.

12 Náhmbáh 6 íópeqté ánínká anotah waní aroipéq Íyúpétísa aroipéq wene párétah márunantirúéhrena mi waní taraqnágire. Íó kiembogirabeqte wáhnáh kéreq sene ebeho kereqka mi waní serawégigeheéna taraqnágire.

13 Taraqnágirana íné Sóniga tagogana karahrabahne áwéhipeqté io tahnsa ówáínáwánká sirana kiembogi kané áwéhipeqté io tahnsa ówáínáwánká moq sire. Sirana péhe éhwéh irari aníné áwéhipeqté io tahnsa ówáínáwánká moq sirana tagoge.

14 Mi owáínáwátárógá ótaq sansánéra mah marákó marákóipéqté wáhnáhmáripá pokéra ebeho iwíáh arítáhwe. Iwíáh arítáhwara mi wahnáhmáriná momiwíuera Manikánka omaq atéh wéhékáh ebehigeheéra mi iwíáh arítáhwe. Maniká, moke miraorahi anínká mi wehekáh moke mah kehiná kéhíná kamah arinkéhe.

15 Mó ehwéh írómé mahraréna, Aebó ánínká sinserah ínéga apubúue sinauge. Sugéh ání wene korósi wahtotaq márénserah íwéh panantági ke míáhro. Mina tahnsa míáh ké eyoyó ke méra íre pehrákora ké tahnsa míáhwe. Pehrákora kéwé mó

kegá siwiréh arítáhnserahme sensabé íre siwiréh aritagéhe ire.

16 Owainawamarínká moke wahnahmarí mórítáhwara momiwíuera ebeh marákórápéq pokowe. Mi marákówé Íbaru kené ehwehme Áhmágéróni marákóe atáhwe.

17 Íné Sóniga tagogana náhmbáh 7 íópeqté ánínká sóiriqtaq wene párétah antirúéhkana Manikáne nahtapeqté éhwéh wega wahnah wahnahnirabeqte éhwéhnká anotahtaq mahraréna, Aiq parabagire ire.

18 Aiq parabagire irana sokaesúéhkana anotah éhwéhnirana puruburuirana anotahtaq máríire. Wehuke mah marákó marákó míáh tánáhráqmé mina tahnsa máríwé íre kagaire.

19 Anotah matábúrápéq apahtáro sainkue mah kehiná kéhíná suwahpeqte náhmári sokogue íre kaweragire. Íre kaweragirana Manikánka Pábíróni suwahpeq, mi anótáh mápéq ahreraq matawéna mibeqté áhbábáq keyábé abiahnsa aritena anotahtaq kamah aríre.

20 Sóreq waní ákáhpeq kéh marákówáí tupekirana moke sáwéhwari tahperagire.

21 Obiaurankakárue anotah ibónsirana mora mora serámé umeh óbíúrané umehwe 50 kiró tahnsá úméhi puana marakóipeq surahitaq wehuke subipáhrarúéhre. Subipáhrarúéhkana áhreera Manikánsabe abehq éhwéh atáhwe.

17

Ahbabáq ini kamah awí éhwéhne.

1 Íné Sóniga métáq tagéwómé íópeqté kégá abapete téhtaré párétáh morá moráue táhtotiáhwe. Peh morá párétáhákáq ánínká ínéba séna ínénsabe, Anotah ahbábáq íní, sóreq wanítáq tútuue míéh íní Manikánka we anotahtaq kamah awinkéhe. Wega kamah awina naneq tagankehboq máho ire.

2 Mah marákó márakóípeqté wáhnáh kégá mi íní abariéra ahbabárowara mó marákóípeqté kégá moq abariéra ahbabárowe. Áhnte piáh nah kegá múguwahgu agonserah sega múguwahgu agowe ire.

3 Íópeqté ánínká néniwa mewena abatapi móíntéhrana tagogana ega poeráhq, áwéhq poeráhq tahnsa ká míéhrana tagoge. Mi kamé Manikánsabe éhruru atéh áwíqmáí wene anonkataq áhnte kéhre. Mi ka abapete téhtaré áyáhqno kéna nayáhnkú pówéh kéhrana wene abobiahtaq peh morá ínínká tútuue míéhrana tagoge.

4 Mi inímé mankuara korósiákáq tautáúq kórósiákáq aneranerue ména kóraraté miraia náneq awahriruéna áhnte kaweq pasésúq awahriruéna wene ayahpi kóraraté miraia káhpú matíéhre. Mi inímé mó naneq mó naneq ahbabárirana wene ahbabáqka mi kahpúípeq obenkíréhre.

5 Wene ayehitaq pabeqme ehwéh sehiranue kéhrana tagoge. Mi sehiránká mahraréna, Pábíroni suwahpeqme ahbabáq ininsóné sinowae. Mah marákó márakóípeqté íre kaweq sansámárimé Pábíroni suwahpeq mi ahbabáq áwahe wire ire.

6 Mi ínínká Maniká tagariáh kéreq Sísane sánsá pahsúáh kéreq subiq suena sene korahq néna piáh neh anínká múguwahgu aginserah wega

múguwahgu agirana tagoge. Mina tagotaq áhtenána áhnte iwíáhuge.

⁷ Íópeqté ánínká ínénsabe, Aneqsabé áhtenono? Mi inínká káhkouríéh ká abapete téhtaré áyáhqno kéhra na yáhnkú pówéh kéhrah tagáhne. Mi kanká mi ininé epéráhpéq ehwehnikákáq áwahewé teaw-iníe.

⁸ Mi kamé naho míowe. Amahnága íre míehre. Mókake íre ambarúnkákáq mátáipéqté kiembogínaraq Manikánka kamah awinkéhe. Manikánka mah marákó marákó íre mirarotaq oga mérapeq awaq míehra ke síwíq púkuipéq sehiranúwe. Mi pukúipéq sensíwíq íre kéh kégá mi ka tagéra áhtenigehe. Mi ka naho míowe. Amahnága íre míehre. Mókake kiemboginae. Minayabe mah kehiná kéhínánká mi ka tagéra áhtenigehe.

⁹ Kawerue iwíáhorahi anínká teawú éhwéh ahtebahrahire. Arega tagáhna kané abapete téhtaré áyáhqnomé mina áwahewé abapete téhtaré sawéhwári míre. Mi inínká mi sawéhwáritáq tútuue míehre.

¹⁰ Mi kané abapete téhtaré áyáhqnomé mina áwahewé abapete téhtaré wáhnáh ké wóe. Mi wahnáhmárimé moberíáh aiq pukurwana peh morá ánínká amahnága wahnahnirana mó anínká mókake sínaraq peh wahto tanahráq wahnahninkehe.

¹¹ Naho ména amahnága íre míeh kámé we náhmbáh 8 wahnáh ání míankehe. We abapete téhtaré wáhnáh káhnáh ání ména iraipéq pokinawire.

¹² Arega nayáhnkú pówéh tagáhne. Pówéh áwahewé nayáhnkú wáhnáh ké wóe. Amahnága se

íre wahnahnia peh mókake wahnahnigehe. Mi wahnáh kéreq áwéhq poeráhq tahnsa anínseqka wahnah arámbéhrí moráráq awaq miagéhe. Wahnah arámbéhrí awaq míehrataq pehgáriq tanáhráq, peh morá áhwáh wahnahnigehe.

¹³ Mi wahnáh kéga peh morá íwíáhéra awaq míáh wáhnáh arámbéhrí áwéhq poeráhq tahnsa aní awigéhe.

¹⁴ Sereq Sipisípiq Áráhqseqka ebehowe. Sipisípiq Áráhqmé wahnah kené wahnah anínéna anotah anímáriné wahnah aní míéh púana se subipáhraruanawire. Wereq míáh kéwé Manikánka omaq sitena síáhrabéna, Néne sánsá tábúsoqme sehgió ké wóe aritéhre ire. Íópeqté ánínká mah ehwéh teníre.

¹⁵ Íópeqté ánínká ínénsabe mó mahraréna, Ahbabáq ini tútuue míéh wání tagáhne. Mi wanímé áwahewé peh áhnte wehuké wíre. Se mó marákó mó marákórápéqté ké míáhwe. Se mó kuasa mó kuasa ké míáhwe. Se mó ehwéh mó ehwéhnkákáq ké ue míáhwe.

¹⁶ Arega nayáhnkú pówéh tagáhne. Mi wahnáh kéreq áwéhq poeráhq tahnsa anínseqka mi ahabábáq ínínsábé íre suwahbanae. Sega moke wene ménsámehnsá meyehrana we pehrákora ání míanae. Sega wene awaq néra mi iní ira parianeherawoe.

¹⁷ Maniká awahbeh iwíáh sehgigeheéna wega iwíáh aritéhrana mi wahnáhmárínká morá íwíáhéra se awaq míáh wáhnáh arámbéhrí áwéhq poeráhq tahnsa aní áwéwe. Sega mirairana Manikáne ehweh aiq pútaraginawire.

18 Arega métáq tagáhna iní áwahewé we anotah matábúrápéqté kée. Mi kegá mó marákórápéqté ké wahnahnowe ire. Íópeqté ánínká mah ehwéh teníre.

18

Pábíróni matábú moke íre kaweragi ehwéhne.

¹ Íné Sóniga tagogana mó íópeqté ánínká mibeqté túirana tagoge. We anotah wahnáh ání míéhraha wene téhreh naneqka mah marákó marákó áhnte tehrehre.

² Wega anotahtaq mahraréna, Pábíróni matábú íre kaweragire. Mitaq owainawamaríné mátabu úkire. Píoroqkakák mó íre kaweq kabárámárínkákák mitaq mía míaowe.

³ Menah mah kehiná kéhínánká Pábíróni kené ahabábq tagéra amahnága monseráhnowe. Pábíróni kegá ahabááronserah mah marákóípéqté wáhnáh kegá moq ahabáárowe. Pábíróni kegá ménsámehnsá moráráq sáhatonserah paiqmaq paiqmaro kegá íre tábúsoqme paiqmarera áhnte monéákák ménsámehnsánkakaq moráráq sáharáhwe ire.

⁴ Íné Sóniga írógana mó ehwéhnká íópeqté mahraréna, Néne animááino, ahabáárorabeq sueq mobeq míáhro. Ite moq kamah aiénehboq mibeqté áhbábq pehragahro. Mi ininé ahabábqka íúgi ínehboq we auweq mobeq míáhro.

⁵ Wene ahabábq áhnte puana mi ahabábq soru-paréhtáq tahirímé anotah sawéh tahnsa úki irino. Manikánka moke wene ahabábq ahreraq matíéhre ire.

⁶ Wega mó ke íre kawerarítéhnserah kamahoro. Wega áhnte ahbábári puaq anotahtaq kamahoro.

⁷ Wenáwíq pankerena abarié sansankákákq mó ahbábáq sánsámárínkákákq áhnte miraurainsabé anotahtaq kamahoro. Wewensabé iwíáh iwíáhéna we awahbeh sansánéna wene arupipeq iwíáhéna, Íné wahnah iní míóge. Íné íre kéweiní míóge. Mókake íné íre ibitunátúnáninie. Írakaumo ire.

⁸ Mi inínká mi ehwéh irarinsabé ibiséna uwo uwo inkeheéna anotahtaq kamah awinkéhe. Maniká Iteribo, anotah anínká sainsuahna tanáhráq kamah awinkéhe. Wega kamah awinana peh morágáké mó naneq mó nanerue íre kaweq sunúq sinae. Mibeqté kégá awahreéra uwo uwoirana anotah ehwéhráhnana sene mátaburaq ira kekiaranae ire.

⁹ Íópeqté éhwéhnká mó mahraréna, Mah marákóipéqté wáhnáh kégá Pábíróni suwahpeqte kégá ahbabáru serahnowe. Minayabe Pábíróni matábú táhnaga áúnínara mi wahnáh kégá tagéra móbeq iriwe méra ibiséra uwo uwo oneherawoe.

¹⁰ Sega mina kamah arina naneqsabé anotahtaq áhreéra móbeq kowéra mahraréna, Pábíróni suwahpeq anotah matábúo, arensabé iwíáhéq uwo uwo úne. Peh morá áhwáh are kamahé tanáhráq aiq si puaq uwo uwo úne igehe ire.

¹¹ Mi ehwéhnká mó mahraréna, Mi tanáhráq mah marákóipéqté paiqmaq paiqmaro kegá mi matábúyábé ibisera sirupipeq umehigehe. Aiq tagínayabé sene ménsámehnsá mó íre paiqmarahráho puara sirupipeq umehigehe.

¹² Sega paiqmaq paiqmaro mensáméhnsámé mahraue kórawe, móne mirao naneqme,

awahriq naneqme, kaweq pasésúqmé, taberábe ambántámé, mankuara ambántámé, tautáúq ámbántámé, nigi tahnsá áwánká auwe, pówéhwé, kaweq awánkámé, káhpahwe, áhíniwe, kaweq sehirania ebáhmé,

¹³ kímé, kaweq kunkúni irá pare naneqme, kaweq kunkúni unkúméhwé, wériwe, náhniáq sera anome, mayawemé, páráwahwe, wítiwe, káhowe, sipisípiqme, ósewe, ósega sabiri kahréwé miraue sega paiqma paiqmaro mensámémhnsáne. Wehukega ménkámehnká paiqmaq paiqmaronserah arambehriq saiqnariáh ke moq paiqmárahwe ire.

¹⁴ Paiqmaq paiqmaro kegá Pábíroni suwahpeqte keyábé mahraréra, Iru páréh náneq aiq moke tabanagire. Moke itega iwíáh iwíáho naneq aiq moke tabanagire. Ai q tabanagi puana mókake íre ábóraq kanawire igehe ire.

¹⁵ Ménsámehnsá paiqmaq paiqmaro kegá áhnte moné merowe. Mi kegá móbeq iriwe méra mi matábú kamah arínsábé áhreéra anotahta q ibiséra sirupipeq umehigehe.

¹⁶ Sirupipeq umehínara sega mahraréra, Pábíroni suwahpeq anotah matábúo, arensabé iwíáhéq uwo uwo úne. Mibeqté ké métáq áhnte kaweq tabérábé kórósíákáq mankuara ambántánkákáq tautáúq ámbántánkákáq méra kóraraté miraiá náneqkákáq kaweq pasésúqkákáq mó awahriq naneqkákáq matiáhwana moke íre kaweragire.

¹⁷ Moke sene móneakáq sene ménsámehnsánkakaq apubúue peh morá áhwáh ákáhpeq íre kaweragire igehe ire.

Sípiipéq arambehrio kereq sene wahnahnseq móbeq iriwe méra tagagehe.

¹⁸ Mi matábú táhnaga áúnínara tagéra anotahtaq mahraréra, Mahna tahnsa anotah kawéq mátábú mó íre kéh mino éra

¹⁹ tanahuq siyahqnopeq abera ibiséra sirupipeq umehigehe. Ibiséra anotahtaq mahraréra, Pábíróni suwahpeq anotah matábúo, arensabé iwíáhéq uwo uwo úne. Ite sípiipéq arambehriúna kegá mi matábúrápéq itene ménsámehnsá paiqmaq paiqmaruraunayabé áhnte moné meraune. Amahnága mibeq apubúue peh morá áhwáh ákáhpeq moke íre kaweragire igehe.

²⁰ Manikánka aiq kamah arí púaq we tagaríáh kéreq we eqmaréh kéreq wene ehweh irare kereq íopeqté kéro, mibeqté kégá ite íwíoqnaronsabé amahnága Manikánka aiq ayahq marena kamah arí púaq iwíáh íwíáhora igehe ire.

²¹ Íopeqté ániné ehweh parabagirana íné Sóniga tagogana págege íopeqté ánínká anotah suaqsuaq ebáh pankeqme sóreq wanípípéq tuparúéhre. Tuparuena mahraréna, Ínéga mi ebáh tuparúógana tabanaginserah Pábíróni suwahpeqte ke kamah arírana sene mátabu airaiq tabanaginawire.

²² Pábíróni suwahpeq anotah matábúo, Mókake pontonka ehwehnéwé, pembíáhnka ehwehnéwé, kítaga ehwehnéwé itene marakóraq írakauni puara íre iraneherawoe. Sene siyahnkaratáté ménsámehnsá miraé ahtebah kewé mitaq íre míaneherawoe. Suaqsuaq ebáhtáq arambehriéra suaqsuarira ehwéh íre iraneherawoe.

²³ Áráhmuga mitaq mó íre téhranae. O menáhwé

íbéhíní ákéqné ehweh mitaq mó íre iraneherawoe. Menah mitaq paiqmaq paiqmaruro kewé mah marákóipéq anotah ke mívarowe. Itega mah marákó marákóipéqté kéhíná síugi urowe. Mókake mó íre miraoneheqmóe ire.

²⁴ Mibeqté kégá Maniká tagariáh kéreq wene ehweh iraruro kereq subiq sutowana sene korahq tutaire. Mah marákó marákóipéq sene naruoga subiq suto kené korahq mitaq tutaire. Minayabe Manikánka Pábíroni suwahpeqte ke anotahtaq kamah arinkéhe.

19

Manikánsabe iwíáh íwíáh atáh éhwéhne.

¹ Íné Sóniga írógana áhnte kegá íopeqté anotahtaq ehwehnowana íróge. Írógara anotahtaq mahraréra, Maniká áwíq aiq pankerone. Maniká anotah anínéna págege arámbéhriéna ite meirena kaweraitaráinsabé iwíáh íwíáhúne.

² Manikánka tábúsoqme iwíáhéna wehukene sánsá sararéhre. Anotah ahbábáq íní mah kehiná kéhíná íre kawerarítarái inínirana Manikánka we ehweh atena kamah awíre. Mi inínká Manikáne arambehriuro ke subiq sutainsabé Manikánka minayabe kamah awíre ewe.

³ Segá mónkakáq anotahtaq mahraréra, Maniká áwíq aiq pankerone. Wega kamah arírana mi matábú iraráhnana ahriahri áúninae ewe.

⁴ Ewara mi 24 abóawáh wéhreq itaréitaré oga miah kámárinseqka Manikánka wahnah wahnah-nirabeqte síáhráq méra wene auranabiahtapeq sirehunseraráq méra káuqmunue iwíáh íwíáh atera

wensabé, Maniká áwíq aiq pankerone. Aiq mire ewe.

⁵ Ewana Manikánka wahnah wahnahnirabeqte éhwéhnká mahraréna, Manikáne arambehrio keo, ite Manikánsabe áhteno ke wóe. Ite táhmaro anotah ke méq táhmaro íre áwíqkakaq ké wóe. Ite moke Maniká áwíq pankeráhro ire.

Sipisípiq Áráhqka ahre merai ehwéhne.

⁶ Áhnte wehekéqká sorupawe moráráq méra ehwehnonserah ehwéh íróge. Mi ehwéhmé ahkuag ahkuari waní, anotah wanínká uinserah ehwéhnéra anotah purúbúruinserah ehwéhnowe. Mi ehwéhnká anotahtaq mahraréra, Maniká áwíq pankerone. Maniká itene Wahnahnka moke miraorahire. Wega ahriahri wahnah wahnahnire.

⁷ Sipisípiq Áráhqka ahre merai tanáhráq sirana wene ahre aiq sokah sokahue míéh púaq irupipeq eyoyóue méq Manikánsabe iwíáh íwíáh atone.

⁸ Maniká tagaríáh kéné kaweq arámbéhríwé taberábe korósí tahnsane. Minayabe Sipisípiq Áráhqne ahre mi kawéq tábérábé kórósí anotah tehreh korósí aneranerue míéhre ewe.

⁹ Ewana íópeqté ánínká ínénsabe mahraréna, Teawéna ehwéh sehiranúno. Sehiranue mahraré, Sipisípiq Áráhqka ahre meyéhnsábé kaweraráh táhútáhúq nagehboq omaq itéh keyábé máhoro aitéhre. Itene irupipeq eyoyóinkehboq máhoro sehiranúno. Amahnága teawú éhwéhmé Manikáne aiq pútaq ehwéhne ire.

¹⁰ Aiq pútaq ehwéhne irana ínéga íópeqté ánínsábé iwíáh íwíáh atanieéna wene aigárátáq

nirehunseraráq ména káuqmunugana wega ínénsabe, Ahqáho aintena, Ínénsabe íre iwíáh iwíáhuno. Arereq mó Sísane ehweh teri terino kereq wene arambehri anímárí móe. Íné moq wene arambehriu aní múge. Minayabe webataq Manikánsabe iwíáh iwíáh ato. Sísaga pahsutai ehwéhniká Manikáne ehweh irare ke págege aritena séhréh arítéhre ire.

Taberábe oseráq tútuue miéh ánínsábé éhwéhne.

¹¹ Íné Sóniga tagogana íopeqté ónsá sigirana taberábe osé mitaq miéhkana tagoge. Mi kané abobiahtaq tútuue miéh ánínká ebehéna ehweh aritena tábúsoqme saraqmárehre. Saraqmárehrara mó kegá wensabé, Aiq pútari aníne atera, Kawerue arambehrii aníne atáhe.

¹² Wene aurame irobina tahnsáne. Wene ayahqnotaq wahnah kené ayahuqmari sukiwe miéhre. Wene anonkataq wenáwíq sehira kéhrarawe mó kegá íre sáhnsahwe irahráhowana webataq mi awíq írátíéhre.

¹³ We korahq sosa korósí íre wahto korósí an-eraneratíehrara wensabé, Manikáne Ehwehne ue áwíratáhe. *(Sóni 1.1,14; 1 Sóni 5.7-8)*

¹⁴ Moke íopeqté ebeho kegá kaweq taberábé ámbántá aneraneréra taberábe oséwáritáq tútuue méra mi aní kэрáhe.

¹⁵ Kэрáhwana mi aniné áwéhipeq áwéhreh poká kéhre. Mi pokátaté mah marákóipéqté ké kamah ariena anotah sahtaté págegeue wahnahnaritankéhe. Maniká moke miraorahi anínká áhnte keyábé abiahnsa arítéhre. Wehukeníká náhniáq sera ano meyanieéna sera

sareréhnserah óseraq tútuue míéh ánínká mi ke anotahtaq kamah arinkéhe.

¹⁶ Wene íre wahto korósíraqkákáq wene aigárátáqkákáq wenáwíq sehira kéhrana tagoge. Mi awíq áwahewé Moke anotah kené Wahnahne. Moke wahnah kené Wahnahne ire.

¹⁷ Íné Sóniga tagogana peh morá íópeqté ání patahi iotáq iriwe miéhrana tagoge. Tagogana wega íópeq paqme nogó kábáramárínsábé anotahtaq mahraréna, Manikáne anotah tahutáhúq sewe nahro.

¹⁸ Anotah wahnáh kéné awaqme, sóntía kené kíápéténi kené awaqme, tauntahu wehwáriné awaqme, ósene awaqme, óseraq tútuue nogó kéné awaqme sewe nahro. Arambehriraq saiqnaríáh kéreq arambehriyabé ápeq meyáh kéreq anotah kereq íre síwíqkakaq kéreqne siwaq sewe nahro ire.

¹⁹ Íné Sóniga tagogana áwéhq poeráhq tahnsa anínseq mah kehiná kéhínané wahnahmarínseq sene ebeh kereq momiwíuríáhwana tagoge. Sega taberábe oséráq tútuue míéh ánínseq wene ebeho kereq ebhoneheéra momiwíuríáhwe.

²⁰ Métáq tagéwó ánimé péhe éhwéh irari anínká miraime áwéhq poeráhq tahnsa anínká tagehre. Tagehrana péhe éhwéh irari anínká ótaq sansá mirairara áwéhq poeráhq tahnsa aniné máhki matiáh kéreq pikísahyabé iwíáh íwíáh atáh kéreqka mi otáq sánsá tagéra iwíáh íwíáhéra wene péhe éhwéhnsábé aiq pútare atáhwe.

Amahnága áwéhq poeráhq tahnsa anínseq taberábe oséráq tútuue míéh ánínseqka ebhoneheéra momiwíuríáhwe. Momiwíéra ebhowara taberábe oséráq tútuue míéh ánínseq

wene ebeho kereqka áwéhq poeráhq tahnsa anínseq péhe éhwéh irari anínseq saiqnaríáhwe. Saiqnarawéra íre subiq susa peh anotah púrúruía káwéhúpípéq, anotah osóréh íráreh kawéhúpípéq tuparúáhwe. Sano ebáhnká anotah osóréhnserah mi kawéhúpípéq anotahtaq osorosoq aruqarurire.

²¹ Taberábe oséráq tútuue miéh ánínká wene áwéhipeqté ebeh pokátáté moke mó ebeho ke kiraqme subiq súéhkana kabaramarínká mi kené siwaq nahwana siyahbankiréhre.

20

Íopeqté ánínká owainawa 1 táhúséni (1,000) opéq saiqnariankehe i ehwéhne.

¹ Íné Sóniga tagogana íopeqté ánínká mibeq tútuue miéhkana tagoge. Íre ambarúnkákáq mátáipéqté ónsáráté kíákáq anotah seniákáq matíéhkana tagoge.

² Wega owainawa táhtoqme mi seníraté táhru táhruire. Karahrabah tahnsá anímé naho wehe úkorahú anímé Séténiwe peh owainawane. Íopeqté ánínká mi karáhrábáh táhru táhruarena tuparúéhkana wega áhnte opéq 1 táhúséni (1,000) opéq mitaq peh míanae.

³ Owainawanka mah marákó marákóipéqté ké péhe íwíáh aritehnehoéna íopeqté ánínká we táhru táhruue íre ambarúnkákáq mátáipéq tuparuena mibeqté ónsá paiqme págegeue áróki parúéhre. Mi tanáhráq 1 táhúséni (1,000) opéq parabagínaraq we mó wahto tanáhráq ah noginkeheéna pugeq auwankéhe.

4 Íné Sóniga wahnahnorabeqte síáhwári tagéna mitaq tútuue miáh ké moq tagoge. Manikánka mitaq tútuue miáh keyábé mahraréna, Wehukega mirauro sansá iwíáhue tagéq saraqmáráhro arítéhre. Sísansabé aiq pútare atáh kégá wene ehweh teri terinéra kawerue sehgiara áwéhq poeráhq tahnsa anínkákáq wene píksahakáqsábé íre iwíáh iwíáh atárowe. Wene máhki siyehitaqkákáq sene siyahnkaratáqkákáq íre merowe. Íre meronsabé sene sánsánsábé suwahriehre arítáro kegá sene sinuo tehsúmetaté kiraq suera se subiq sutowe.

Subiq sutowara sensiwamarí miáhwana tagoge. Tagogara se mó oga ukéra áhnte opéq 1 táhúséni (1,000) opéq Sísa Karáhéreq wahnah wahnahnowe.

5 Mina ogá úké tanahráqmé ebeqte oga úké tanahráre. Mó pusa ké mi tanahráq íre oga úkowe. Mi 1 táhúséni (1,000) opéq parabagínaraq oga úkigehe.

6 Ebeqte oga úké tanahráq oga úkira kewé Manikánka omaq sito ke woe. Sega anotahtaq iwíáh iwíáhigehe. Mó puké tanahráqká se íre kamah arieráhire. Se Manikánseq Sísa Karáhéreqne ehweh mibeq mahbeq arítáh ké méra áhnte opéq 1 táhúséni (1,000) opéq Sísareq moráráq wahnah wahnahnigehe.

Owainawa iraipéq airaiq tuparuahna ehwéhne.

7 Mi 1 táhúséni opéq parabagínaraq owainawa saiqnariéhmé soraq suankéhe. Soraq súéhra na owainawanka kiembogue

⁸ mah marákó marákóipéqté ké péhe íwíáh aritanieéna ábóragire. Mah marákó marákóipéqté ké sensíwíq Kókireq Mágókireq áhnte ke miáhwe. Wehukega arahwé íre sáhnsahoráhonserah se áhnte ke puana íre sáhnsahoráhire. Mi ke ebehigeheéna owainawanka soruparítéhre.

⁹ Moke mi kegá ebehoneheéra pokue Maniká tagaríáh ké miáhrabeq wega arutaboiri ke suwahpeq abugeqñáhnuríáhwana íópeqté irobina tunse moke mi ke tabipáhrarúéhre.

¹⁰ Tabipáhrarúéhrena Manikánka owainawa, péhe íwíáh arítéh aní táhtoqme anotah púrúruía káwéhú, osóréh ébáhnkákáq íráreh kawéhúpípeq tuparúéhre. Áwéhq poeráhq tahnsa ánínseq péhe éhwéh irari anínseq míehya iraipéq mitaq moráráq ahriahri mía míaoneherawoe. Wéhékáhnkakaq inokáhpeqkákáq kamah arinara ahriahri uwo uwo oneherawoe.

Ehweh aritena sainsue ehwehne.

¹¹ Íné Sóniga tagogana wahnahnirabeqte síáh, anotah taberábe síáh kéhrana tagoge. Mitaq tútuue wahnahni aní anotah aní púana we míéhtáq mah marákó marákóákáq íópeqkákáq íre kahrahire. Peh tabanagirana mó íre ábóraq kéhre.

¹² Moke pukia kéwé anotah kereq íre síwíqkakaq kéreq wahnahnirabeq iriwe miáhwana tagoge. Moke sene arambehri púkuipéq sehirania kéhrana mi pukúwári pugeqme tagehre. Mi wahnáhnká púkuipéqté séhírá tagéna wehukene arambehri íwíáhue tagéna ehweh aritena sainsúéhre. We mó pukú matíéhrena mi pukúwé oga mérapeq kioráho kené síwíq kéh púkúe.

13 Sóreq wanínká pukia káyábé, Sóreq wanípépéqté kiembogue pokoro aritéhrara Puké Aninseq Iraipéqté Ánínseqka pukia káyábé, Iraipéq sueq pokoro aritehye. Pukia kégá pokue sainsúéh ánípá sewana wega oga míarotaté árámbehri pukia ké peh morání moránínue iwíáhue tagéna ehweh aritena sainsúéhre.

14 Sainsuena Puké Aninseq Iraipéqté Ánínseq anotahtaq osoréh íráreh káwéhúpépéq tuparúéhre. Wehuke osoréh íráreh káwéhúpépéq tuparúéhmé anehete puké tanahráq mire.

15 Oga mérapeq awaq míéhra ke síwíq kéh púkúípéq tagéna mitaq síwíq íre kéh kéwé anotah osoréh íráreh kawéhúpépéq tuparúéhre.

21

O ionkákáq o marákóákáq ábóraq kahna ehwéhne.

¹ Íné Sóniga tagogana ebeq kéh íópéqkákáq mah marákó marákóákáq sóreq wanínkákáq moke tabanagirana o ionkákáq o marákóákáq ábóraq kéhrana tagoge.

² Manikáne kaweq matábú o Sarúsarama suwahpeq íopeq Maniká míéhrabeqte túirana tagoge. Wene iyahnaboga o ibehiní wenawehqpa móauwaneheéra awahrirue sokah sokah atáhnserah mi ke suwahpeq túirana tagoge.

³ Wahnah wahnahnirabeqte éhwéhnká anotahtaq mahrarirana íróge. Anotahtaq mahraréna, Írátíáhro. Manikánka seba mía míaínara se wene animarí míagehe. Sereq mía míaéna sene Wahnah míankehe.

⁴ Manikánka sereq mía míaéna sene siurapite áqnú moke sorahruankéhe. Mi tanáhráq wehuke mó íre pukigehe. Sirupipeq mó íre umehinae. Mó íre ibitunátúnánigehe. Mó íre ibisagehe. Mó íre síérinae. Menah kárái naneqmarí aiq parabagi puana mó íre kanae irana íróge.

Manikánka, Íné tábúsoráh kéné Wahnah míanie i ehwéhne.

⁵ Wahnah wahnahnirabeqte síáhráq tútuue míéh áninká mahraréna, Írátíáhro. Ínéga moke o naneq aiq miraróge ire. Aiq miraróge éna mahraréna, Néne ehweh aiq pútaq ehwéh púah sehiranúno. Ómi kegá mah ehwéh aiq pútaq ehwéhne íwíáhigeheé sehiranúno ire.

⁶ Sehiranúno éna ínénsabe, Moke áhwáro arámbéhrí aiq parabarúóge. Íné téh míáhwa aní múge. Íné anehemé mía míainie. Íné ebeqte aní ména anehete aní múge. Wání tahbobói aní oga mía mía arahnó wání pehipi náwinie.

⁷ Ahbabáq kiotaiki aninká moke kaweq naneq awaq miankéhe. Ínéga wene Maniká míahnana we néne ani mía míainkehe ire.

Moke ahbabáq aruqaruro kegá iraipéq pokigehe i ehwéhne.

⁸ Wega mó mahraréna, Áhreéra néne sánsá íre sehgió kéwé, néne ehwehnsabé íre aiq pútare aintáh kéwé, ahbabáq aruqaruro kewé, mó ke subiq súáh kéwé, mó aniné weh ahre abario kewé, mó ke ánehgió kéwé, ahgora sansáno kewé, péhepehe maníkánsabé iwíáh íwíáh atáh kéwé, moke péhe éhwéh irare irareo kewé, moke mi kegá iraipéq

pokoneherawoe. Sega anotah púrúrúia osoréh íráreh kawéhúpípeq awaq miagéhe.

Peh anotah púrúrúia káwéhúmé osoréh ébáhnkákák íráreh kawéhúpípeq tuparúáhwe. Sano ebáhnká anotah osórénserah mi kawéhúpípeq anotahtaq osorosq aruqarurire. Iraipéq awaq mewé anehete puké tanahráq míre ire.

Sóniga o Sarúsarama suwahpeq tagó ehwehne.

⁹Wega mó mahraréna, Abapete téhraníté íópeqté ké kamah arieráhi naneq matawewáhwe. Íópeqté ánínká mibeqté ínéba séna ínénsabe, Mahbeq súno. Sipisípiq Áráhqne ibehiní sokigi awiníboq máho ire.

¹⁰Máho éna néniwa móintena anotah sawéhrápéq móintéhre. Manikáne kaweq matábú o Sarúsarama suwahpeq íópeq Maniká míéhrabeqte túirana tagoge.

¹¹Manikáne téhreh naneqka mi matábúrác anotahtaq téhrehre. Mi téhrehme mó kuasa téhrehre. Kaweq ebáh áhnte moné tahnsa ebáh áwíq sásípaq tahnsa téhrehre. Mi matábúwé timano tahnsa anotahtaq téhreh matábúe.

¹²Mi matábúrác anotah kurí kéhrana mi kuríípeq airápété téhtaré ónsá kéhrara airápété téhtaré íópeqté kégá mó onsárác mó onsárarue wahnahnowe.

¹³Airápété téhtaré Ísara kahnáh mó kahnáh mó kahnáh síwíq sehirania morá moráue onsaraq kéhre. Íó kiembogirabeqte ónsáwé apahtáróe. Íó tupekirabeqte ónsáwé apahtáróe. Ébeq ayehrápéqté ónsáwé apahtáróe. Mó ébeq ayehrápéqté ónsáwé apahtáróe.

14 Mi kurí áwahebi airápété apahtáro págege ebáh kéhre. Mi kurí ahpi Sipisípiq Áráhqka eqmaréh ké síwíq airápété téhranité síwíq kéhre.

15 Íné ehweh tení ánínká kaweq agehmare karatáté mi matábúákáq mi kuriákáq onsarínkáq agehmaranieéna matíéhre.

16 Mi matábúwé ahnansahrapeq ébeq ahnansáhrápéq nahorapeq nehwiehrapeq peh monseráhne. Íópeqté ánínká agehmare karatáté agehmaréhkana peh íre wahto 2,200 kirómítá kéhre. Sehwerapeq moq agehmaréhkana peh monseráhnire.

17 Mi matábúrápéqté kúriwé tahperue agehmaréhmé 144 mitá tahnsane. Wehukénínká mátabu agehmaréhnserah íópeqté ánínká agehmaréhre.

18 Mi kuríwé sásípa ebáhtaté pera kuríe. Mi matábúráq kéh náneqmarínká kóraraté miraia tímánónká tahnsanue anotah téhrehre.

19 Mi matábú áwahewé áhnte kaweq ebáh awahriq naneq ebáhtaté pearéhre. Náhmbáh 2 ebáh mankuara ebáhmé sápáíae. Náhmbáh 3 ebáhmé ágétie. Náhmbáh 4 ebáhmé sehenáh tahnsa ebáhmé éméae.

20 Náhmbáh 5 ebáhmé sáróníkísie. Mi ebáhmé tautáúqkakaq taberábeakáq ebáhne. Náhmbáh 6 ebáhmé tautáúq ebáhmé kóníríánie. Náhmbáh 7 ebáh wiehq ebáhmé kárisóráítie. Náhmbáh 8 ebáh sehenáh tahnsa ebáhmé pérírie. Náhmbáh 9 ebáh wiehq ebáhmé tópásie. Náhmbáh 10 ebáhmé kírísópésae. Náhmbáh 11 ebáhmé áhíásínie. Náhmbáh 12 ebáh tautáúq ebáhmé ámétísie.

Mi ebáhmárimé mó naneq mó naneq tahnsá ébáhmárinéna áhnte moné tahnsa ebáhmáriné.

²¹ Kuriraté ónsáwé airápété téhtaré ónsáwé anotah pasésúq tahnsa náneq taberábe pasésúqtaté mó onsá mó onsáue miraia ónsáwáriné. Mi matábúrápéqté áhmé kóraraté miraia áhnéna timanonka téhrehnserahni ahne.

²² Íné tagome mi matábúráq Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náh íre kéhre. Írakaumo. Maniká itene Wahnah moke miraorahi anínseq Sipisípiq Áráhqseq mitaq míehya puana Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náh íre kéhre.

²³ Mitaq íónkakaq pópoqnahakáq íre kéhre. Írakaumo. Manikáne téhreh naneqka mitaq téhrehrana Sipisípiq Áráhqka áráhmu tahnsá ání míehre.

²⁴ Manikáne téhreh naneqka téhrehabeqme mah kehiná kéhínánká mitaq nogigéhe. Mah marakóipéqté wáhnáh kégá sene kaweq mensáméhnsánkákáq mi matábúrápéq mewe sigéhe.

²⁵ Wéhékáh mi matábúrápéqté ónsá íre paiq-maragéhe. Mitaq íre sunkíkírina puana mi onsá ahriahri íre paiqmaraneherawoe.

²⁶ Mah kehiná kéhínané kaweq naneq-marínkákáq sene awahriq naneqkakáq mi matábúrápéq mewe sigéhe.

²⁷ Moke ahababáq mitaq íre serahowe. Ahababáro kereq péhe éhwéhnkákáq kéreq mitaq íre serahowe. Ahqáho. Írakaumo. Peh morá Sipisípiq Áráhqne oga mérapeqté púkúipéq sensíwíq kéh kégá mitaq serahowe.

22

Oga mé wanínkákáq oga mé awánkánkákáqsábé éhwéhne.

¹ Íopeqté ánínká oga mé waní sokigi anírana mi wanímé timanonka téhrehnserahnire. Mi waní ahyahipeqmé Manikánseq Sipisípiq Áráhqseqka wahnahnóyarabeqte túire.

² Tuena mi matábúrápéqté áh ákáhpi túire. Oga mé awanká mi waní ayehráq éberiopeq éberioperue kéhre. Mi awánkátáq airápété téhtaré mó naneq mó naneq seránue íyéhre. Mó iotáq mó naneq será iyena mó iotáq mó naneq seránue íyéhre. Mi awánká ánáwharinká mah kehiná kéhiná kawer-arítéhre.

³ Manikánka kamah arina naneqmarí mitaq mó íre kanawire.

Manikánseq Sipisípiq Áráhqseqka mitaq wahnah wahnahnigehe. Moke Manikáne arambehri kegá wensabé iwíáh iwíáh atagéhe.

⁴ Iwíáh iwíáh atera wene auranabiah tagagehe. Wenáwíq sene siyehitaq kanae.

⁵ Mitaq íre sunkíkíraginae. Maniká itene Wah-nahnka mitaq téhreh puana áráhmuakáq íónkakaq mitaq íre kanae. Írakaumo. Wene arambehri kegá ahriahri mitaq wahnah wahnahnigehe.

Sísaga, Apubúue tuinauge i éhwéhne.

⁶ Íopeqté ánínká ínénsabe mahraréna, Ínéga teawú éhwéh aiq pútaq éhwéh púana wehukega aiq pútare aintahráhowe. Maniká itene Wahnahnka wene ehweh irare ke iwíáh arítéhrara pahsúáhwe. Amahnágawé áhníbórá sína naneqmarí wene

arambehri ke sokigi arinkéheéna íópeqté ání eqmaréhrana túíre ire.

⁷ Íópeqté ánínká mó mahraréna, Írátíahno. Sísaga mahraréna, Íné apubúue tuinauge ire. Mah pukúípéqté éhwéh sehgió kégá iwíáh íwíáhigehe ire.

⁸ Mah ehwéh irena mi naneqmarí tago anímé íné Sóni uge. Mah ehwéh irena mi naneqmarí tago-taq sokigii aniné aigárátáq iwíáh íwíáh atanieéna káuqmunue míógana

⁹ wega ínénsabe, Ahqáho. Íre miraúno. Íné itereq moráráq arambehriu aní múge. Manikáne ehweh irare kereq mah pukúípéqté éhwéh sehgió kéreq itereq moráráq arambehriu aní múge. Manikánsabe webataq iwíáh íwíáh ato ire.

¹⁰ Íópeqté ánínká ínénsabe mó mahraréna, Arega púkuipéq sehiranóna ehwéhmé unkumehrataq ire táhparó. Írakaumo. Mi tanáhráq áhnbórání puah íre táhparó.

¹¹ Mi tanáhráq sínaraq ahbabáq kega peh ahbabárighe. Íre mirao naneq sansáno kegá peh sene sánsá miraigehe. Tábúsoréh sánsáno kegá peh tábúsoréh sánsá miraigehe. Kaweqtaq mía mía kegá peh kaweqtaq mía míaigehe ire.

¹² Sísaga mahraréna, Írátíáhro. Íné apubúue tuinauge. Túónaraq wehukene arambehri saraqme tagéna awehraq apéq morání moránínue náinauge.

¹³ Íné téh míáhwa aní múge. Íné anehemé mía míainaугe. Íné ebeqte aní ména íné anehete aní múge. Íné moke náneq áwahe aní múge. Moke áhwáro arámbéhrí aiq parabarúó aní múge ire.

Kaweq matábúrápéq íre kioráho keyábé éhwéhne.

14 Sísaga mó mahraréna, Wehukega sene korósi pabeq paberowana taberábe aginsabé iwíáh iwíáhowe. Mina inserah sene sirupipeq pabeq paberia kégá oga mérapeq mi kawéq mátábúrápéq kioráhonsabé iwíáh iwíáhigehe. Segá mitaq oga mé awankánara ísíwe nagehe.

15 Ahbabáq kega mitaq íre kioráhowe. Ánéhgíó kéreq mó kené weh ahre abario kereq mó aní subiq súáh kereq péhepehe maníkánsabé iwíáh iwíáh atáh kéreq moke péhe éhwéh irare sansá suwahbeh kereq peh máhpeq mía míaéra mitaq íre kioráhowe ire.

16 Íre kioráhowe éna ínénsabe, Íné Sísá uge. Íné Tébtine anahwa úge. Íné tuembínága téhrehnsernihni aní múge. Íné tagaríáh kégá mah ehwéh irageheéna íópeqté ánínká mah ehwéh ite teiinkeheéna eqmaróge ire.

17 Manikáne Awanseq Sísá tagaríáh kéreqka Sísansabé, Mahbeq tuo ewe. Mah ehwéh íráh kégá moq mahbeq tuo igehe. Wání tahbobói kégá séra oga mé wanínsabé suwahbeh kégá pehipi nagehe.

Sóniga mah pukú sáhnsáhó keyábé págege ehwéh pahsúéh éhwéhne.

18 Mah pukúípéq mókake sína naneqsabé éhwéh aiq sehiranuge. Mi sehirá sáhnsahwe tagahro. Págege ehwéh teiníboq írátíáhro. Mah ehwéh síwáhnori anínká mó ehwéhnikákáq masosahrue síwáhnorínaraq mah ehwéhniká kamahorahi naneq teinserah mi aní moq anotahtaq kamah awinkéhe.

19 Mah ehwéh síwáhnori anínká moke íre síwáhnoria peh ákáhtaq síwáhnorínaraqmé wega awaq miahráhi naneq Manikánka

meyankéhe. Oga mé awankánarame mi anínká íre awaq miankéhe. Mah ehwéhmé kaweq matábúrápéqsábé teíre. Mi anínká mi matábú íre awaq miankéhe.

²⁰ Mah ehwéh tení ánínká mahraréna, Íné aiq pútaq apubúue tuinauge ire.

Aiq mire. Sísá itene Wahnahno, mahbeq tuo uge.

²¹ Sísá itene Wahnahnka moke we tagariona keyabé arutaboiréna séhréh aitéhre. Ai q míre.

Manikáne O Ehwehne
God's New Talk: The New Testament in the Awa
Language of Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Awa long Niugini

copyright © 1974, 1997 Wycliffe Bible Translators, Inc.

© Faith Comes by Hearing

Language: Awa

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2013-12-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 28 Dec 2024 from source files dated 31 Aug 2023

9673cf68-887a-574e-9ac8-846469c86b12